

44-5

10-52

974-975

Παύλ. Β.

Ա. Մանուկ

44-5
Ր-49

Կ

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ԱՆԻ ՈՃՈՎ

ԵՐԿԱՍԻՐԵԱՅ

ԹՈՎՄԱՍ ԹԵՐԶԵԱՆ

(ՄԱՍՆՆԻ)



Ա.Ռ. ՀԵՂԻՆԱԿԻՆ

1882

85491
1004



90 Հ Ր Ա Հ Ա Ն Գ Ք

(Անկանոն բայերուն և Ստորագրասխանի ժամանակաց
գործածուրեան վրայ :)

1. Dire, ըսել.

Oreille, ականջ.	regretter, ցաւիլ, կսկծալ.
la vérité, ճշմարտութիւնը.	compliments de condoléance
désobéir, անհնազանդիլ.	ցաւակցութեան յարգանք.
մտիկ չընել.	perte, կորուստ, մահ :

J'ai quelque chose à vous dire. Dites-le-moi. Je vous le dirai une autre fois, parce que maintenant je dois aller à l'école. Henri m'a dit ce que vous avez fait hier. Il me l'a dit à l'oreille. Qu'est-ce qu'il vous a dit? Il m'a dit que vous avez désobéi hier à votre professeur. Laissez-le dire. J'ai dit hier à mon cousin de venir me voir. Il disait souvent qu'il regrettait la perte de son oncle. Lequel de ces deux amis est mort? Il est ici depuis quelques jours. Je voudrais aller lui faire mes compliments de condoléance.

Ա. Գիտող. — Avoir à անորիչ դերբայով մը հայերէն
կը թարգմանուի լի ապաւնի դերբայով. J' ai deux mots
à vous dire. Երկու խօսք ունիմ քեզի ըսելիք : Նշնպէս

գաղղիերէնին, falloir, devoir բայերը՝ ա՛հ կամ չէ՛ գերբայ- ներով կը թարգմանուին: El faut que je lui parle. Անոր հետ խօսելու եմ: Je dois aller à l'école. Գարոց երթալու եմ:

Բ. Դիտող. — Est-ce que (միթէ՞, արդեօք), բայերը հարցական ընելու կը գործածուին մանաւանդ խօսակցու- թեան մէջ: Est-ce qu'il vous a vu? Արդեօք տեսած զքեզ:

2.

Ի՞նչ կ'ընէք սարտեղին համար. — Եղբայրս մեզ չըսաւ ձեր հոս ըլլալը. ի՞նչ ըսաւ ձեզ մայրս. — Ըսաւ որ այս գիրքը ձեզի բերեմ. — Ձեմ կարծեր որ Միհրան այս գիրքը գրած ըլլայ. — Երեկ հայրս ինձ ըսաւ թէ ձեր տունը պիտի ծախէք. — Ըսաւ որ այս բանիս վրայ եղբորս չի խօսիմ. — Այլ բան մը իրեն ըսելու չեմ. — Ի՞նչ կ'ուզէք որ ըսեմ. — Ո՛ւր պիտի երթաք վաղը. — Ես այս բանս դեռ հիմայ իրեն ըսի. — Ստիկայ ձեր բարեկամին մ'ընէք, հայրս չուզէր. կարծեմ թէ ամէն բան իրեն ըսի. — Պիտի ցաւէր եթէ այս բանս աւելի առաջ ըսած ըլլայի:

3. Lire, կարդալ. Écrire, գրել.

Le courrier, սուրհանդակը. rarement, հազիւ երբէք.
le loisir, սարսաղը. plus au long, աւելի երկարօրէն՝
nécessaire, կարեօր. la lecture, ընթերցումը.
l'écriture, գիրը. et, հասցա:

Que lisez-vous là? Je lis un journal français. Et vous? Moi je lis la lettre que j'ai reçue de votre frère. Il vous écrit souvent, mais vous lui écrivez rarement. J'écrivais mieux autrefois que je n'écris à présent. J'ai écrit hier à mon oncle. As-tu écrit aujourd'hui à ton oncle? Je lui ai écrit ce matin. Lorsque j'aurai plus de loisir je lui écrirai plus au long. Il n'est pas nécessaire de lui écrire par chaque courrier. De ces deux écritures laquelle est la meilleure? Celle-ci est la meilleure. Il faut que vous écriviez encore une fois. Je reconnais ton écri-

ture. J'ai lu aujourd'hui la gazette de Cologne. Mon père a lu celle de Vienne. Je lirai bientôt un beau livre qu'on m'a prêté. Vous aimez donc beaucoup la lecture?

4.

Վաղը պիտի գրեմ. — Բարեկամքս ինձ պիտի գրեն. — Ամիս մ'առաջ անոնց գրեցի բայց չգիտեմ եթէ նամակս անոնց հասաւ. — Ձեր եղբորմէն աղէկ կը գրէք. — Իրեցի իրեն որ ինձ համար քանի մը գիրք առնէ. — Ի՞նչ գրեց ձեզ. — Ինձ գրեց թէ այս օրերս պիտի գայ. — Աւելի կանուխ պիտի գրէի իրեն եթէ հաւապցած ըլլայի որ մեկնած էր. — Ձեր եղբարք ի՞նչ կը կարդան. — Ձգիտեմ ի՞նչ գիրք կը կարդան. — Դուք ի՞նչ կը գրէք. — Այսօր իրեն ի՞նչ գրեցիք. պիտի չգրէք իրեն. — Ո՞վ գրեց զայս. — Վարծեմ թէ եղբայրս գրեց. — Ոչ. ձեր եղբորը գիրը կը ճանչեմ:

5. Mettre, դնել, հադնիլ. Se mettre à, սկսիլ.

Retenir, պահել. la loterie, վիճակահանու-
le goût, ճաշակը, ասորժակը. թիւնը.
négliger, երեսի վրայ թողուլ. se mettre à table, սեղան
mettre en ordre, կարգի դնել. նստիլ.
facilement, դիւրաւ. couramment, համարձակ.
le billet, տոմսակը. ailleurs, ուրիշ տեղ:
le linge, ճերմկեղէնը.

Voulez-vous que je vous lise ce livre? Vous ne lisez pas assez couramment, mettez le sur la table. Je voudrais bien savoir lire comme vous. Retenez bien ce que vous avez lu. Mes enfants ont peu de goût pour la lecture. Je leur dis souvent qu'ils ont tort de négliger leurs devoirs. Que faites-vous là? Je mets mes livres en ordre. Je mettrai aujourd'hui un autre habit. J'ai mis ce matin mon habit dans le coffre de mon père, si je l'avais mis ailleurs, je ne l'aurais pas trouvé facilement.

Où voulez vous que je mette votre linge? Mettez-le où il vous plaira. Croyez-vous que je l'aie mis sur le lit? Mettons-nous à table. Tout est mis en ordre. Avez-vous mis à la loterie. Je n'y ai pas mis. Je voudrais bien y mettre. Combien coûte le billet? Chaque billet coûte trente piastres.

6.

Դուք մշտ գաղղիերէն գրբեր կը կարդաք. - Մենք աւհանդերձներ կը գրեհուհըք. - Աս աղպք անգղիերէնի կ' աշխատին. - Եղբայրս բնաւ չկարդար. - Մենք առաջ շատ կը կարդայինք. - Այս օրուան լրագիրը կարգացիք արդէն. - Չայն դեռ չկարդացինք, բայց կարծեմ թէ հայրս կարդաց. - Ես ալ քիչ ատենէն զայն պիտի կարդամ. - Կարգալէն վերջը սեղանին վրայ դրէք զայն. - Ձեր հօրեղբօր նամակը պիտի կարդամք. - Չայն պիտի կարդայի եթէ քովս ըլլար. - Եթէ օդն արէկ ըլլար ճերմակ հանդերձներս պիտի հագնէի, բայց օդը բնաւ չներէր ճամբայ ելլելու:

7. Prendre, առնուլ. խմել.

Prendre place, նստել. la règle, կանոնը.
auprès de, մօտը, քովը. prendre quelqu'un pour, մէ-
prendre au mot, խօսքին կա. կը կարծել.
պուրէլ. sot, տխմար:

Je prends ceci pour moi. Mes frères prennent ce qui reste. Voulez vous prendre place? Merci, Monsieur, je m'assiérai auprès de vous. Charles, ne vous asséyez-vous pas? Je pris cet oiseau dans votre jardin. Prenez-vous du café ou du thé? Moi je prends une tasse de chocolat. Et vous, Louis, qu'est-ce que vous voulez? Apprenez-vous à danser? Mes frères apprennent la danse, et moi j'apprends la langue française. J'ai appris que M. Holl est mort. Comprenez-vous cela? Je ne vous comprends pas. Je crois que tous mes élèves ont compris cette ré-

gle. Pour qui me prenez-vous? Vous me prenez pour un sot. Je vous prends au mot.

8.

Ձեր եղբայրը մշտ գրբեր կ'առնու. - Ինչու դուք ալ երեսները չէք առնուր. - Մենք երբէք մեր բարեկամաց գրբ-չէրը չէնք առնուր. - Կ'ուզէք բաժակ մը քաֆէ խմել. - Շնորհակալ եմ. - Գաւաթ մը կաթ պիտի խմեմ. - Սովե-ցա՞ք դասերնիդ. - Իե՞ռ չսովեցայ, այս իրիկուն պիտի սով-րիմ. - Իմացայ որ եղբայրնիդ Գաղղիս ուղևորեր է. - Շատ լաւ կը հասկնամ ձեր ըսածը. - Ներեցէք որ քիչ մը վտորց ելլեմ. - Ո՛ր պիտի երթաք. - Պիտի երթամ մօրս գուլպայ գնելու:

Ա. Գիտող. Ամէն անգամ որ ստորագասականին տեղ կարելի ըլլայ՝ առանց խմաստը տարտամ ձգելու՝ անորիչ դերբայ գործածել, այս յետին ձևը նախամեծար է. Օր. Ներեցէք որ ինչ յ'ելլեմ. - Permettez-moi de sortir un peu.

Բ. Գիտող. - Անորիչ կերպով առարկայի մը վրայ խօսած ատենին՝ աշխարհաբառին մէջ ստեպ եղակի կը գործածենք անունը յոգնակիլ տեղ. գաղղիերէն յոգնակիլ թարգմանելու է. Օր. Գուլպայ գնելու կ'երթամ. - Je vais acheter des bas.

9. Faire, ընել.

Ordonner, պատուիրել. allumer, վառել, լուցանել.
non plus, և ոչ, ոչ ևս. faire le tour, շրջանն ընել.
tout à l'heure, հիմայ. le paysage, գեղանկարը.
faire du mal à quelqu'un. - մէկուն զլաս մը հասցնել.

Que faites-vous? Je fais ce que vous m'avez ordonné. Nous faisons ce que nous avons à faire. Ces garçons ne font rien. Pourquoi ne font-ils rien? Parce que vous ne faites rien non plus. Et ces filles-là, n'ont-elles rien à faire? Je ne sais que faire. Que faisiez-vous lorsque je suis entré? J'allumais le feu. Je fis hier le tour de la

ville. La servante fera tout à l'heure le lit. Que ferez-vous ce soir? Je ferai ce soir ce que vous fites hier. Faites-ce que vous voulez. Faisons toujours notre devoir. Ne faites du mal à personne. Si j'étais riche comme vous je ferais bâtir une belle maison. Votre frère ne fait que courir. Ces enfants ne font que boire et manger. Faites-moi voir ce paysage. Je suis malade je ferai venir le médecin.

Գիտող. Ա. Faire *անորիշ գերբայով մը՝ հայերէն ցնել վերջաւորութեամբ կամ քաւ բայով շինուած անյողական բային կը համապատասխանէ*. faire manger, *կերցնել*. faire venir, *բերել տալ*:

Գիտող. Բ. — Ne faire que, *յաջորդ գերբայով Ռայն կը թարգմանուի*. Vous ne faites que pleurer, *կու լրաս միայն միայն լալ քիտես*:

10.

Ձեզի պատուիրածս ըրիք արդեօք. — Ի՞նչ ըրաւ այս տղան. — Ի՞նչն է կը ծեծէք զինքը. — Այս մարդիկ ամէն ու զածնին կ'ընեն. — Ձեզի պատուիրածները կատարեցիք. — Մեր դասատուին բոլոր մեզի պատուիրածները կը կատարենք. — Կէսօրընէ յետոյ շքեղայութիւն մ'ընենք պիտի. — Կ'ուզէք որ հրահանգներս ընեմ. — Ձեր յարգոյ հօրը իմ ողջներս մատուցէք. — Ի՞նչ կ'ընէր ձեր եղբայրը երբ պարտեղն էի. — Երէկ իմ մօրեղբայրս պատուիրեց որ իրեն երկու աղւոր գիրք գնեմ. — Հօրաբորնս երթալ ուղեցի՝ բայց ժամանակ չունեցայ. — Վաղը միատեղ երթանք. — Երթանք:

Գիտող. Գ. — Քաղաքավարութեան համար խօսակցութեան մէջ ծնողաց կամ մօտ ազգականաց անուան առջև Monsieur, Madame, և այլն կը դրուի. M.^{le} votre père, M.^{lle} votre sœur. Հայերէն կրնանք լայն թարգմանել Ձեր յարգոյ հայրը, ձեր աղնիւ քոյրը, և այլն:

11. Connaître, *ճանչել*.

Sans, *առանց*. l'honneur, *պատիւ*.
La connaissance, *ծանօթու*. la voix, *ձայն*.
Թիւնը, ծանօթը.

A présent je vous connais. Me connaissez-vous aussi? Je ne connais personne ici. Votre frère me connaît très bien. Nous connaissons ici beaucoup de monde. Je ne connais pas votre sœur. J'ai bien connu votre oncle. Si je connaissais votre mère, je connaîtrais aussi votre père. Il ne vous connaîtra plus. Demandez-lui s'il me connaît? On veut que je connaisse cette demoiselle. Elle vient à moi sans que je la connaisse. Je ne crois pas que vous l'ayez connue. Quand je la verrai, je la connaîtrai bien. Il faut faire connaissance avec elle. Je vous ai vu avec une de vos connaissances que je n'ai pas l'honneur de connaître. J'ai reconnu votre cousin à la voix.

12.

Այս անձը կը ճանչեմ. — Դատ անգամ հօրեղբորս տունը տեսայ. — Կը ճանչէք այս տիկնայքը. — Ոչ մէկ տիկին մը կը ճանչեմ. — Մենք շատոնց 'ի վեր զերար կը ճանչենք. — Ձեր բարեկամն ալ զմեզ չճանչեր. — Ձէզ կը ճանչէ մի. — Դատ աղէկ պիտի ճանչէ. — Սնցեալ օր ճամբուն վրայ իրեն պատահեցայ՝ բայց զիս չճանչեց. — Այս տղայը զամենքը կը ճանչեն. — Երբոր Պերլին էիք՝ շատ ծանօթներ ունէիք. — Երէկ ձեր եղբորը պատահեցայ առանց զինքը ճանչնալու. — Եթէ աւելի ստեպ ելլէի՝ աւելի մարդ կը ճանչէիր. — Բարիք մէջ գրեթէ քաղցին կէսը ճանչցանք. — Հոս հաղել մէկ բանի ընտանիք կը ճանչեմք:

Ա. Գիտող. — Բացասական նախադասութիւնք pas չեն առներ՝ երբոր plus, nul, aucun, rien, personne բառերը գտնուին:

Բ. Դիտող. — Monde, աշխարհ, շատ անգամ Տարդ նշանակութեամբ կը բանի. Il y avait beaucoup de monde, շատ մարդ կար:

Գ. Դիտող. — Bien, մահբայ՝ շատ կը նշանակէ. Il a bien de la peine, շատ դժուարութիւն ունի. երբեմն բէ և. Il a bien voulu me parler, mais il n'a pas osé, թէ և հետս խօսիլ ուղեց՝ բայց չհամարձակեցաւ:

Դ. Դիտող. — Պարտէս մեր մէջ տրական խնդիր կ'առնէ. դաղըներէն rencontrer ներդրածական է և հայցական կ'ուզէ խնդիրը: Ասոր պէս ուրիշ շատ բայեր ալ:

13. Croire, հաւատալ. կարծել:

Incroyable, անհաւատալի. crédule, գիւրահաւան. justement, յիշուի, ճիշդ. menteur, ստախոս. le contraire, հակառակը. cher, սուղ, սիրելի:

Je crois qu' il est déjà tard. Nous ne le croyons pas. Le croyez-vous ? Je ne le crois pas. Mon frère ne le croit pas non plus. Si je le croyais je me tromperais. Je n' ai jamais cru cela. Qui aurait cru cela ? Je le croirais, si vous me le disiez. C'est une chose incroyable. Ne croyez pas cela. Il ne faut pas tout croire. Nous croyons justement le contraire. Vous le croiriez bien, si vous le voyez. Ces messieurs ne le croient pas. Comment voulez-vous que je croie cela ? Votre frère croyait tout ce qu' on lui disait; il est trop crédule. Ne le croyez pas; c' est un menteur. Il ne le croirait pas s' il vous connaissait.

14.

Կը հաւատանք թէ տէր Հօլը այս բանս ըրած ըլլայ. — Բնաւ չեմ հաւատար. — Ձեր եղբայրը շատ գիւրահաւան է, ամէն իրեն ըսուածներուն կը հաւատայ. — Գու ստախոս ես. այլ ևս թեղի պիտի չհաւտամ. — Կը կարծէք թէ ձեր հայրը այսօր համնի. — Ըսի այս տղայոց բայց չէն հաւտար. — Եթէ ասիկայ իրեն ըսած ըլլայիւր պիտի չհաւտար. — Գրեցէք ձեր

հօրեղբոր՝ բայց պիտի չհաւտայ. — Կարելի չէ հաւտալը. — Մենք ալ շատ չենք կրնար հաւտալ. — Հաւտացէք ինծի. ես միշտ իրաւը կ'ըսեմ ձեզ:

15. Venir, գալ:

De chez mon oncle, բեռուցս le logis, բնակարանը. տունէն. fort à propos, ճիշդ ատենին. rencontrer, պատահել. revenir, վերադառնալ. pourtant, սակայն. se souvenir de, յիշել: au devant de moi, իմ առջևս.

D' où venez-vous si tard ? Je viens d' une grande promenade. Nous venons de l' école. D' où venez-vous ce matin, lorsque je vous ai rencontré ? Je venais de chez mon oncle qui est arrivé il y a huit jours. Je vins hier trop tard; mais ce matin je suis venu tôt. Si j' étais venu un peu plus tard, je serais venu avec vos sœurs. Je viendrais plus tôt; mais je n' en aurais pas le temps. Je voudrais pourtant que vous vinssiez à huit heures. Voilà mon frère qui vient au devant de moi. Monsieur votre père est-il au logis ? Non, il vient de sortir. Où sont mesdemoiselles vos sœurs ? Elles viennent d' arriver. Vous venez fort à propos, j' ai un mot à vous dire. Quand êtes-vous revenue ? Reviendra-t-il bientôt ? Je m' en souviendrai toute ma vie. Vous ne vous êtes pas souvenu de moi.

16.

Շատ ուշ կուգաս՝ իմ սիրելի Միհրանս. — Տէր Հօլը բովէն դու գամ որ հիւանդ է. — Արդէն եղբայրս եկաւ մի. — Ձեր հայրն ալ պիտի գայ. — Քաղքէն կու գաք արդեօք. — Վաղը ինծի պիտի գաս արդեօք. — Եթէ ժամանակ ունենամ կու գամ. — Առաջ ամէն օր ինծի կու գայիր. — Ձեր եղբայրը ժամը քանին պիտի գայ. — Հայրս կը փափաքի որ դու ալ գաս. — Հօրեղբայրս վաղն ալ պիտի չվերադառնայ.

- Այս աղջիկը շատ գեղեցիկ պիտի ըլլայ. - Ձեր բարեկամները շատ ագահացան (devenir avare). - Եղբորորդիդ ակն չխլէր զիս. - Մէնք միշտ մեր բարեկամները կը յիշենք: *
 Դիտող. — Նոր լինցած գործ մը ցուցնելու համար Venir de.. (անորիչ գերբայով մը), և վերահաս ապառնի մը բացատրելու համար Aller (նոյն գերբայով) կը գործածուին:

17. Tenir, բռնել. Tenez, ահա. առ.

Peut-être, թերևս.	le bien, բարիք, ինչք.
obtenir, ստանալ, ձեռք բերել.	adieu, մնաք բարով.
ըբէ.	apprendre par cœur, սերտել.
autrui, ուրիշ.	soutenir, օգնել, սնուրել.
appartenir, վերաբերիլ.	soutien, նեցուկ.
պատկանիլ.	pressé, շտապեալ:

Que tenez-vous dans votre main? Je tiens un livre. Que croyez-vous que je tiens? Je croyais que vous teniez le canif que mon frère a perdu. Tenez, voilà un écu pour le pauvre homme qui est à la porte. Vous retenez le bien d' autrui. Retenez bien ce que vous apprenez par cœur. A qui appartient cette maison? Toutes ces maisons et tous ces jardins appartiennent au voisin de votre oncle. Mon frère soutient qu' on l' a trompé. Vous soutenez toujours le contraire de ce que les autres soutiennent. Mon ami a obtenu une bonne place. Il est le seul soutien de sa famille. Vous êtes pressé, je vous retiens peut-être. Adieu, je reviendrai dans une heure.

18.

Հայրս վաղը պիտի վերագտնայ. - Շատ գիտուն եղաւ. - Աղէկ պաշտօն մ' ընդունեցաւ. - Խօսքերնիդ չսկսեցիք. - Չվերագարձաք. - Հայրերնիդ չեկած՝ նամակը ձեռքս բռնած էի. - Մօրեղբայրս կը սնուրէ որ Պ. - Հօլը պիտի չվերագտնայ. - Որով էն այս գեղեցիկ մարգագետինները.

ըր. - Այս մարգագետինները եղբօրս են. - Այս գիրքը բարեկամացս միոյն է որ ինձի փոխ տուաւ. - Ձյլէր ինձի փոխ տուած ըլլալը. - Ձեր քոյրն իր փափաքածն ստացաւ. - Պիտի չկարենաս հօրմէս ընդունիլ դուրս ելլելու հրամանը. - Եթէ խելքը ըլլամ ամէն բան կրնամ ստանալ հօրմէս:

19. Servir, ծառայել. Se servir de... գործածել.

Volontiers, յօժար, ամէ.	a quoi, ինչ բանի.
նայն սիրով.	l' action, գործը.
récompenser, վարձատրել.	la gloire, փառքը.
prochain, մերձակոր.	on a servi, բերուեցաւ կէ.
le pouvoir, կարողութիւնը.	ըսկուրը:

Je sers volontiers mes amis. Nous servons tout le monde. Votre ami ne sert personne. Servez vos parents et vous serez récompensés. J' ai toujours servi mon prochain. Je vous servirais volontiers, si cela était en mon pouvoir. A quoi sert cela? Cela sert à plusieurs choses. Cela me sert de sel. Cela ne vous servira de rien. Je me servirai de vos livres. Je ne m' en sers plus. Servez-vous des miens. Combien avez-vous servi? Je n' ai servi que trois ans. Je voudrais avoir servi plus longtemps. Cette action servira à votre gloire. On a servi, mettons nous à table. Voulez-vous que je vous serve de cela? Vous êtes bien honnête.

20.

Այս երիտասարդը հօրեղբորդուցս քով ծառայեց. - Մարդ իր բարեկամին ծառայելու է. - Մօրեղբորդիս ինձի շատ ծառայեց. - Այս զմէլինը գործածեցէք, միւսէն աղէկ է. - Բարեկամացս ծառայելու համար՝ այս առիթը ձեռքէ պիտի չփախցնեմ. - Ձեր գիրքը գործածեցի. - Այս սպասուորը եօթը տարիէ 'ի վեր քովս կը ծառայէ. - Այս կառքը շատ կը գործածենք. - Ստիկայ ինձի բնաւ չծառայեր. - Այս առթիս շատ կը փափագէի ձեզի ծառայել. - Շատ չորհակալ կ'ըլլայի ձեզ այս բանիս վայ:

Գիտող. — Servir, մէկուն քով ծառայութիւն ընելու կամ ծառայելու մտք՝ հայցական խնդիր կ'առնու գաղղիներէն. Servir de կը նշանակէ բանի յը քեշ գործածել (ուրիշ բան մը), բանի մը ծառայել, գործածել:

21. Sortir, դուրս ելլել.

Je sors tous les matins à sept heures. Et toi à quelle heure sors-tu? Je ne sors pas si matin. Nous sortons toutes les après-midi, mais vous ne sortez presque jamais. Mes frères sortent souvent. Si je sortais après vous, je viendrais trop tard. Sortons ensemble; mais ne sortons pas avant midi. Je sortis hier à six heures, et vous, à quelle heure sortîtes-vous? Je suis sorti un peu tard aujourd' hui. Vous êtes sorti sans me le dire. Si j' étais sorti, je vous l'aurais dit. Demain je sortirai de bonne heure. Pourquoi n' êtes-vous pas sorti avec moi? Il faut que je sorte à six heures et demie. Ma mère ne voulait pas que je sortisse. Si vous sortez sans ma permission, vous ne sortirez plus jamais.

22.

Ինչո՞ւ դուրս չես ելլեր, հիւանդ ես. — Քիչ մը վերջը պիտի ելլեմ. — Դեռ երկու նամակ ունիմ գրելիք. — Եղբայրնիդ ելած մի. — Ոչ դեռ չելաւ, բայց հիմայ պիտի ելլէ. — Եթէ նամակներս աւարտած ըլլայի՛ դուրս պիտի ելլէի. — Քիչ մ'ալ սպասեցէք միտակ դուրս ելլենք. — Դուք քիչ անդամ կ'ելլէք. — Այնչափ զբաղում ունիք մի. — Հիմայ դուրս ելլելու ստիպուած ենք, մեզի հետ եկէք. — Ամէն մարդ դուրս ելաւ. — Եթէ զբաղում չունենայի՛ սիրով ձեզի հետ կուգայի. — Քիչ մը ետքը ձեզի պիտի գամ:

23. Partir, մեկնել, ուղևորիլ.

S' endormir, քնանալ, քուս աղէկ քուն մը քաշել, ուշ նը տանել. արթննալ. dormir la grasse matinée, le sommeil, քունը:

Je pars demain pour Bruxelles. Nous partons pour Paris. Voulez-vous partir avec moi? Je partirais volontiers, si je pouvais. Si vous partez, mon frère partira avec vous. Nous partirons donc ensemble. Il faut que je parte bientôt. Ma mère ne voulait pas que je partisse. Croyez-vous que mon oncle soit déjà parti? Je ne le sais pas. Comment, vous êtes encore au lit? Laissez-moi dormir. Vous dormez toujours la grasse matinée. Avez-vous bien dormi? Je voudrais bien dormir encore une heure. Ma sœur ne veut pas, que je dorme. J' ai sommeil. Je m' endormis hier à la table. Si j' étais seul je m' endormirais. Je voudrais que cet enfant fût endormi.

24.

Ե՞րբ կը մեկնիք. — Վաղը կամ միւս օր կը մեկնիմ. — Ե՞րբ ձեր հայրը Անդրիա պիտի ուղևորի. — Արդէն իրեք օր կայ որ մեկնեցաւ. — Եթէ աղէկ ձի մ' ունենայի՛ այսօր Քեաղատահանէ կ'երթայի. — Ո՞ր ժամուն պիտի մեկնիք. — Տղաքս դեռ կը քնանան. — Գացէք արթնցուցէք. — Ժամ մը կայ որ զանոնք արթնցուցի, բայց անոնք նորէն քնացեր են. — Ես ալ քիչ մը պիտի քնանամ, բայց եթէ քունս տանի մինչ ժամը վեցը՝ կ'աղաչեմ զիս արթնցնէք. — Եթէ զիս չարթնցնէիք դեռ պիտի քնանայի:

Գիտող. — Partir, ուղևորիլ, տեղ մ'երթալու համար մեկնիլ, գաղղիերէն pour խնդրով կը գործածուի:

25.

Sentir bon, անուշ, աղէկ la douleur, ցաւը, վիշտը.
de loin, հեռուէն.
une odeur, հոտ մը. se repentir, զղջալ:

Il sent bon ici. Qu'avez-vous là qui sent si mauvais? Que ces fleurs sentent bon! C' est une odeur agréable. Je l' ai senti de loin, toute la chambre en sent encore. Voulez-vous sentir quelque chose de bon? Je

ne sens rien. La viande sent le brûlé. Pourquoi mentez-vous ? Je ne mens pas, je ne veux plus mentir. Je n' ai pas menti depuis longtemps. Si j' avais menti, je le dirai. Je ne mentirai plus jamais. Pourquoi mentirai-je ? Voulez-vous que je mente ? Il croit que j' ai menti. Je voudrais n' avoir pas menti. Je sens que j' ai tort. Mon père sent de grandes douleurs. Je me repens de ma faute. Je m' en repentirai toute ma vie. Mon frère se repent aussi d' avoir menti. Vous avez fait une grande faute. Vous vous en repentirez un jour. Je m' en suis déjà repenti.

26.

Բնաւ սուա խօսելու չէ. - Եթէ ըսէի որ շատ նեղու-
թիւն քաշեցի՝ սուա խօսած պիտի չըլլայի. - Կարծեմ թէ
կը ստես. - Քորդ պղտիկ ստախօս մ' է. - Ձեր եղբայրը հա-
ղիւ էրբէք կը ստէ. - Ճշմարտութիւնը սիրող անձ մ' է. - Այս
ծաղիկը անուշ կը հոտի, բայց միւսը դէշ կը հոտի. - Ձու-
ջացի ձեզի նեղութիւն տալու. - Ներեցէք. - Եթէ երա-
ւունք ունենայս հասկցաք՝ կը ներեմ. - Անգամ մը ստեցի,
բայց ալ պիտի չտամ. - Եղբայրս ըրած յանցանքին վրայ
շատ զղջաց :

27. Ouvrir, բանալ. Souffrir, տառապիլ, քաշել.
Couvrir, ծածկել.

La porte, դուռը. le pot, ամանը.
la fenêtre, պատուհանը. le manteau, վերարկուն.
l'impertinence, ւրբութիւնը. une assiette, պնակ մը.
toucher, դպչել. crever, շաթիլ:

Ouvrez la porte. La porte est ouverte. N'ouvrez pas la fenêtre. Qui a ouvert toutes les fenêtres ? Mon frère ouvre toujours la porte et les fenêtres. J' ai reçu une lettre de ton ami ; mais je ne l' ouvrirai pas. Le domestique qui m' ouvrit la porte, me dit que tu n' étais pas au logis. Faut-il que je souffre cela ? Je souffre plus

que je ne dis. Nous souffrons tous. Mon ami ne peut pas souffrir cet homme. Il a beaucoup souffert. Il ne souffrira plus ces impertinences. Couvrez ce tableau. Je l' ai déjà couvert. Ne couvrez pas ces fleurs. Le jardinier ne veut pas qu' on les couvre. Si j' avais couvert ce pot il aurait crevé. Quoique j' aie couvert ces fruits d' une assiette on y a pourtant touché. /

28.

Ձեմ համբերէր որ ձեզի փնտսեն. - Կը համբերէք եթէ
ձեր բարեկամաց փնտսեն. - Տեսայ որ պատուհանը բացաւ
և սպասուորը կանչեց. - Դուռը բացէք. - Մորդ կայ հոդ.
- Ներեցէք որ այս նամակը հօրս ցուցնեմ. - Ո՛վ գոցեց
սոս ամանը. - Կ'ուղէք որ քիչ մը բանամ այս պատուհանը.
- Այս սենեկիս մէջ դէշ հոտ մը կայ. - Դուռը բացէք,
դրսի ոգին չեմ կրնար համբերել. - Ձեր հովանոցն առէք. -
Օդը շատ ցուրտ է :

1074
1640
1491

29. Pouvoir, կարենալ:

Le marché, շուկան. renvoyer, էա յղել, վանտել.

Pouvez-vous faire cela ? Oui, je le puis ; mais mon frère ne le peut pas. Nous ne le pouvons non plus ; mais nos sœurs le peuvent bien. Si je pouvais aller jusqu' au marché, je pourrais aussi aller plus loin. Je ne pus pas hier sortir du logis. Je pourrai peut être sortir demain. Si j' avais pu écrire à l' un, j' aurais pu écrire aussi à l' autre. Croyez-vous que je puisse porter cela ? Il ne croyait pas que je pusse aller si loin. Je voudrais que nous pussions sortir et que vous pussiez aller avec nous. Votre père n' est-il pas encore revenu ? Il peut revenir encore aujourd' hui. Je ne pouvais pas répondre à votre lettre, parce que mon père n' était pas encore revenu. Pouvez-vous me prêter ce livre pour quelques jours ? Je

ne puis pas, il appartient à M.^r Holl à qui il faut le renvoyer ce soir.

30.

Կրնա՞ք ըսել ինչ թէ քանի՞ է ժամը. — Չեմ կրնար ըսել ձեզ. — Եթէ ժամացոյց մ' ունենայի՛ կրնայի ձեզ զրուցել. — Այսօր պիտի չկարենամ գուրս ելլել՝ որովհետեւ հայրս շատ հիւանդ է. — Եղբայրս պիտի չկարենայ գալ. — Չեմ կարծեր որ վաղն ալ կարենայ գալ, բայց կ'ուզէի որ կարենար գալ. — Անոր ջրսի որ գուք եկաք. — Այս գիրքն կրնայի ձեզ տալ՝ եթէ իմ ըլլար. — Ե՞րբ պիտի կարենաք ընել ձեր հրահանգը. — Այսօր կէսօրէն ետքը միտտեղ պիտի ընենք. — Եղբայրդ կրնայ իր նամակը տանիլ. — Այս ասպէ պիտի չկարենան գուրս ելլել՝ որովհետեւ հիւանդ են:

31.

Savoir, գիտնալ, կարենալ. qu' un, աժգոհ ըլլալ, զըժ. plusieurs, շատ. կամակիլ.
savoir bon gré à quelqu'un, plus tôt, աւելի կանուխ.
բանի մը համար շնորհակալ que je sache, իմ գիտցածիս ըլլալ մէկու մը, գոհ ըլլալ. նայելով, գիտնալս:
savoir mauvais gré à quel-

Savez-vous quand mon père reviendra? Je ne le sais pas. Votre sœur le sait-elle? Elle ne le sait pas non plus. Savez-vous danser? Je l' ai su autrefois, mais je ne sais plus rien. Je le saurais si je ne l' avais pas oublié. Nous savons tous qu' il faut mourir. Votre cousin savait plusieurs langues. Je ne saurais rien refuser à mes amis. Il ne croit pas que je sache cela. On doutait fort que je susse cela. On voudrait que je l' eusse su plus tôt. Je vous les ferai savoir demain. Je n' en ai rien su. Il n' est pas ici que je sache. Je ne saurais vous le dire. Je ne sais que faire, que dire. Je ne vous en sais pas bon gre, mais au contraire je vous en sais mauvais gré.

32.

Չգիտեմ ո՞վ տուաւ ձեր գրիչը. — Չէք գիտեր. — Եղբայրս չգիտէին հօրեղբորս հոս գալիքը. — Անմիջապէս պիտի գիտնամ թէ ո՞վ ըրաւ այս բանս. — Դեռ չգիտէին թէ էրբ պիտի մեկնիք. — Վաղը պիտի գիտնան զայն. — Գիտէք թէ ի՞նչ գնեցինք. — Մարդիկ գիտեն իրենց ժամանակը գործածել. — Այսօր պիտի գիտնանք թէ ձեր եղբայրը էրբ պիտի վերագտնան:

33. Valoir, արժէլ.

La manière, կերպը. se sauver, փախչել.
sérieux, ծանր, ծանրաբարոյ. se rendre, երթալ, անձնա.
un ouvrage, գործ մը. տուր ըլլալ.
se taire, լռել. s' exposer, ինքզինքը վտան.
accompagner, ուղեկցիլ. գէլ:
ընկերել.

Combien vaut cela? Cela ne vaut rien. Que peut valoir cette maison? Cette maison ne vaut pas grand' chose. Ce garçon ne vaudra jamais rien. Cet homme n' a jamais rien valu. S' il valait quelque chose, il s' occuperait d' une manière sérieuse. Que croyez-vous que cela vaille? Je ne croyais pas que ma montre valût autant. Elle aurait encore plus valu, si c' eût été ouvrage anglais. Il vaut mieux aller seul que d' être mal accompagné. Ne valait-il pas mieux se sauver que de se rendre? Il vaudra mieux rester au logis que de s' exposer au danger. Je me rendrai aujourd' hui chez M. R. Il vaut mieux tard que jamais.

34.

Ի՞նչ կ' արժէ այս չուխան. — Կանգունը տասնուերը ֆրանք կ' արժէ. — Անցեալ տարի միայն տասնըվեց ու կէս

Ֆրանք կ'արժէր. - Քիչ ատենէն աւելի պիտի արժէ. - Այս հագուստը ալ բան մը չարժէր. - Աս երկու բաները իրարու չափ (իրար) կ'արժեն. - Լաւ ևս է (աւելի կ'արժէ) անիրաւութիւն մը կրել քան թէ ընել. - Բան մ'ընելը սպասելէն աւելի կ'արժէ (լաւ ևս է). Աւելի աղէկ չէ (աւելի չարժէր) աշխատել քան թէ պատերու երթալ:

35. Voir, տեսնել.

La lumière, լոյսը. gâter, աւրել, աղաւաղել:

Que vois-je? Ne le voyez-vous pas? Je ne vois rien. Mais voyez donc un peu! Il vaut bien la peine de le voir. Voyez ce que c'est. Si je voyais seulement une de mes connaissances. J'ai vu votre cousin, mais vous ne l'avez pas vu. Je le verrai bientôt, et vous le verrez aussi. Je le vis hier se promener. On ne veut pas que je le voie. On ne voulait pas que je le visse. Ne me voyez-vous pas? Allez voir qui c'est. Nous avons vu aujourd'hui ce que vous vîtes hier. Nous verrons demain ce que vous avez vu ce matin. Mes sœurs le verront aussi. Je vois bien qu'il ne veut pas. Voyez-vous que j'avais raison? Ce garçon gâtera tout, vous verrez. Mon cousin est venu me voir. Voulez-vous que j'apporte de la lumière ou bien vous y voyez encore?

36.

Շատ աղէկ կը տեսնէք. - Մեկնելուն ատենը զինքը տեսայ. - Տեսայ ձեր մայրը երբոր կը մեռնէր. - Ալ չէք տեսնէր. - Ահա լոյս. - Ձեր չտեսածը մենք այսօր տեսանք. - Այսօր շրջագայութեանս միջոցին շատ մարդ պիտի տեսնեմ. - Կը տեսնէք ինչպէս կ'ընեմ ասիկա. - Ասիկայ տեսար. - Ձեր քոյրը չեմ տեսնէր. արդեօք հիւանդ է. - Կը կարծէիք թէ զինքը կը տեսնէր. - Ձէի կարծեր թէ զինքը կը տեսնէիք. - Ձեր եղբարք զձեզ չէն տեսնէր. - Շի՛ն էք.

- Ոչ. չիլ չեմ, բայց աչքնեքս կը ցաւին. - Ձեր եղբայրը շատ աղէկ կը տեսնէ:

37. Vouloir, ուզել.

Avoir de l'humeur, սրդու. le voyage, ճամբորդութիւն: զած ըլլալ.

Que voulez-vous faire? Je veux me promener. Si vous voulez voyager, je le veux aussi. L'un veut et l'autre ne veut pas. Et mes sœurs veulent encore moins. Je vous voulais hier aller vous voir. On voulait m'envoyer en France, mais je n'ai pas voulu. Si j'avais voulu je serais déjà parti. Elle veut, mais lui ne veut pas. Voulez-vous faire une promenade avec moi? Je le veux bien, mais attendez un moment, je demanderai à mon frère s'il veut venir avec nous. Je crois qu'il ne voudra pas, car il a de l'humeur. Et bien! s'il ne veut pas, nous irons seuls. Je voudrais bien faire un petit voyage. Mon oncle ne croit pas que je veuille partir. Je n'aurais jamais voulu faire cela. Voudriez-vous bien me faire plaisir? Vous le pouvez, si vous le voulez.

38.

Կ'ուզեկցիք ինձ. - Շատ կ'ուզէի բայց գործեր ունիմ որ զիս կ'արգիւնեն. - Եղբայրս ալ սպասել չուզէր. - Կ'ուզէի որ աւելի աշխատասեր ըլլայք և ձեր հրահանգներն աւարակէք. - Քոյրերս աս պիտի չուզեն. - Կը կարծէք որ հայրս թոյլ չտայ ձեզ ասիկայ. - Ապահով եմ որ պիտի չուզէ աս. - Կ'ուզէս բարիք մ'ընել ինձ. - Ամենայն սիրով եթէ կ'ընամ. - Երբոր բան մը կ'ուզէիք. - Աս տղաք չէն ուզէր իրենց դասերը սովորել:

39. Devoir, պարտիւ.

Etre en peine, դժուարու. un hôte, հիւր մը.
Թիւն քաշել. la dette, պարտքը:
le sou, սու մը (20 բարա).

Je dois aller au marché. Nous devons partir demain. Je devais venir à deux heures. Vous deviez venir plus tôt. Si je devais faire cela, je serais bien en peine. Je voudrais écrire à ma sœur, si je savais où elle était. Vous deviez attendre, si vous alliez trop tôt. J' ai dû partir aujourd' hui. Si j' avais attendu plus longtemps, je n' aurais pas été content. Croyez-vous que je doive souffrir cela ? Vous auriez dû venir ici au lieu d' aller dans ce pays-là. Combien vous dois-je ? Vous me devez beaucoup. Vous ne devez plus rien. Je ne vous dois rien. Si je devais quelque chose, je vous payerais. Je devais beaucoup autrefois, mais je ne dois plus rien à présent. Combien devez-vous au tailleur ? Je ne lui dois pas un sou. Ce Monsieur doit plus qu' il n' a ; il doit plus qu' il ne possède, il a fait beaucoup de dettes.

40.

Զեզի բսելու եմ որ չեմ սիրեր աս. - Մեր պարտքերը կատարելու ենք. - Առանց ինձ բսելու՝ ելլելու չէք. - Այս պարտնայք այսօր մեկնելու պարտաւորեալ են. - Իրենց չօրեղբօրը երթալու են. - Փոքր տղայ մը ամէն բանի խառնուելու չէ. - Ուղեցի աս իրիկուն հասնիլ. - Աւելի հեռու երթալու էք. - Ահա դերձակը. - Տակաւին բան մը կը պարտիք անոր. - Ոչ, բան մը չեմ պարտիր իրեն, բայց եղբարքս տանըմէկ ոսկի կը պարտին. - Այս պարտնայք աւ բան մը իրեն պիտի չպարտին:

41. Falloir, պէտք ըլլալ.

Avouer, խոստովանիլ. tel, այսպիսի:

Il faut avouer que cela est très beau. Que faut-il faire pour empêcher un tel malheur ? Comment faut-il dire ? Il faut toujours travailler, il ne faut pas être paresseux. Il faudra avoir patience. Mon cousin est tombé ; il aurait fallu rester ici. Que faites-vous ? Il me faut écrire. Que fait votre cousin ? Il lui faut apprendre sa leçon. Il m' a fallu faire tout cela. Il me faudra sortir un moment. Il faut que je parte demain. Il faut que tu restes ici. Il faut que votre sœur aille avec moi. Il faut que nous écrivions. Il faut que mes frères travaillent. Il faut que je lui écrive de venir nous voir. Il faut que j' y aille. Il faut toujours faire son devoir. Il ne faut point faire le mal. Il ne fallait pas faire cela. Il faudrait bien le lui dire.

42.

Աս բսելու չէ. - Աս ընելու է. - Ի՞նչ գրելու է. - Աս ի՞նչպէս ընելու է. - Պէտք պիտի ըլլայ աս ընել. - Հոս կէտալու էք. - Մեր ԹարգմանուԹիւններն ընելու ենք. - Աս աւկտարելու չենք. - Հօրեղբօրորդիդ այնչափ վաղելու չէ. - Ձեր քրքրերն իսկոյն վերագառնալու են. - Տղաս՝ աւելի աշխատասէր ըլլալու ես. - Ամառը պիտի դառնանք:

43.

Impossible, անհնար. se faire tort à soi-même, իր
maigre, նիհար. անձին վնասել:
le mensonge, սուտը.

Il est bon que vous soyez ici. Il m' est impossible de vous suivre. Il est temps que je me lève. Il n' est pas

encore neuf heures et trois quarts. Ce Monsieur est allemand. Cette dame est française. Qu'est ce que c'est ? C'est du vinaigre, ce n'est pas de l'eau. C'est la vérité. Ce n'est qu'un mensonge. C'est assez. Ce n'est pas trop. Ce sera pour nous. D'où vient que vous êtes si maigre ? C'est que j'ai été malade. Qu'est-ce qui a dit cela ? C'est moi qui vous l'ai dit. Ce n'est pas toi qui me l'as dit. N'est-ce pas vous qui l'avez dit ? Ce n'était pas moi, c'était mon frère. Ce sont mes sœurs qui l'ont fait. Ce sont elles que l'ont dit. C'est mal joué ; c'est faire tort à soi-même.

44.

Անբարեխառնութիւնը (intempérance) կէանքը կը ճամառօտէ (abréger). - Գատարկ ճասկերը (épi) գլուխին կը բարձրացնեն. - Թռչունք լաւագոյն ստուգները կը կըտցեն (becqueter). - Ոսկին է որ ադաճները կը ստանայ (posséder), և ոչ ադաճները որ ոսկին կը ստանան. - Բնութիւնը ճայելի մ'է որ մեր աչաց կը ցորայնէ (réfléter) Աստուծոյ մեծ վայելչութիւնը (majesté). - Կիկրայայք կը դարբնէին (forger) շանթերը. - Պիտի կսկծանք կորուսեալ ժամանակին վրայ : - Նեցկի (appui) կէտով մը մարդ զաշխարհ կը վերցնէր (կրնայ վերցնել) (soulever). - Կան մարդիկ որ դաւաթ մը ջրոյ մէջ պիտի խլղուէին (կը խլղուին) : - Յիշէ խոտտմունքդ. - Իշխանք կ'ուզեն որ մարդիկ զանոնք զբօսընեն (recréer) միշտ :

45.

Avoir besoin de . . . բանի մը dire des injures, ծանր խօսուպէտք ունենալ. քեր ըսել.
incommoder, անճանգիստ supplier, պաղատիլ.
ընել. le chapitre, գլուխը.
loin de . . . ոչ միայն չ. . . faire des façons, շատ քաղաքավարութիւններ ընել.
reculer, ընկրկել.

Vous n'avez pas besoin de lui en parler, je suis resté ici afin de vous rendre quelque service. Je ne vous ai pas écrit de peur de vous incommoder. Vous reculez au lieu d'avancer. Loin de lui demander pardon, il lui a dit des injures. Il vaut mieux se taire que de parler mal à propos. J'aime autant rester ici que d'aller me promener seul. Ayez la bonté de me donner cela. Faites-moi le plaisir de venir chez moi. Je vous supplie de m'écouter un moment. Je ne saurais vous dire laquelle était le plus riche. Avant de commencer le second chapitre, il faut qu'on ait fini le premier. Pourquoi faire tant de façons ? Vous ne faites que jouer et vous promener.

46.

Հասուն կերպով կը գեղեցիկ ինչ որ կը սրամարդրէք. - Ազամայ անհնազանդութիւնը ամէն ոճիրներու (crimes) դուռ բացաւ. - Եթէ ոչխարը հովուէ հեռանար՝ անօթի դայլին ճարակ կ'ըլար. - Բարի ճամբաւ (renommée) մը վասակէ (acquérir) և յետոյ ճանդչէ. - Սիրուն ծիծեռնակներ՝ աշնան կը մեկնիք և դարնան կը վերագառնաք. - Բարի սիրտ մը ետութիւնը (égoïsme) չըմբռներ (concevoir). - Մարդիկ զանազան դերակէտերէ (points de vue) կը տեսնեն. - Եւրոպացիք կեռանները լուկուլտսին կը պարտին. - Եթէ կ'ուզես թերութենէ (défaut) մ'ուղլել այսօր լաւ է (valoir mieux) քան թէ վաղը. - Ոսկին ադամանդներէն նըլաղ կ'արժէ. ադամանդները առաքինութենէն նուազ կ'արժեն. - Այնիբաւ գիտէր յաղթել, բայց յաղթութենէ օգուտ քաղել չէր գիտեր. - Սուաջին մարդիկ չէին կրնար (գիտեր) կրակը նորէն գանել :

47.

Se lever, ելլել. bleu, կապոյտ.
enseigner, սովորեցնել. le côté, կողմը.
commander, ճրամայել. s' accoutumer, վարժիլ.

c' est à vous, *ձեզի կ'ընայ*, clairement, *յստակ կերպով*.
կարգը ձերն է. une lieue, *փարսախ մը*.
clair de lune, *լուսնիայ*. louer, *դուլել*.
լուսնիկայ. dissuader, *միտքը փոխել*.
tout mon possible, *բոլոր* camus, *սափուռնչ*.
ձեռքէս եկածը. pointu, *սրածայր*:
fou, *խենթ*.

Aidez-le à se lever. Il m' a appris à faire cela. Monsieur M. m' enseigne à jouer du violon. Je n' aime pas à parler de cela. Qu' avez-vous à me dire ? Vous n' avez rien à me commander. Vous n' avez qu' à venir demain. Ce n' est pas à vous à parler. Il est à craindre que cela n' arrive. Il y a du plaisir à se promener au clair de la lune. Il n' y a rien à craindre de ce côté-là. Ma tante m' a invité à dîner. Il faut s' accoutumer à parler clairement. Mon voisin a un cheval à vendre. Nous avons encore deux lieues à faire, avant d' arriver à S. Cette maison est à louer. Mon frère ne peut se résoudre à partir demain. J' ai fait tout mon possible pour l' en dissuader. Nous ne vivons pas pour manger, mais nous mangeons pour vivre. Je suis venu ici, pour parler à Monsieur votre père. Je vous aime trop pour vous quitter. Il faudrait être fou pour croire cela.

48.

Le corps, *մարմինը*. les joues, *սյտերը*.
la tête, *դուռիւր*. le nez, *քիթը*.
le visage, *երեսը*. les narines, *ռնգունիքը*.
le front, *ճակատը*. la bouche, *բերանը*.
les rides, *խորշոմները*. les lèvres, *շրթուները*.
un œil, les yeux, *աչքը*, le palais, *քիւմքը*.
աչքները. le dent, *սկուան*.
les sourcils, *յօնքը*. la prunelle, *բիւ*.
les cils, *արտեանուներ*. la taille, *հասակը*.

les paupières, *կուպք*. la langue, *լեզուներ*.
les oreilles, *սկանջները*. le menton, *կզակը*:
les cheveux, *մազերը*.

Charles a mal à la tête. Mon ami a les cheveux noirs. Votre sœur a de beaux yeux bleues. Ce garçon a le front haut. L' âne a les oreilles longues. Les cils et les sourcils embellissent le visage. Ces filles ont les joues vermeilles. Ces peuples ont la bouche grande, le nez camus et les lèvres grosses. Cette vieille femme a des rides sur le front. Un cil m' est entré dans l' œil. Voilà un garçon qui tombe sur le nez. Le sang lui coule par les narines. Je me suis brûlé le palais. Il ne faut pas montrer la langue. Cet enfant fait ses dents. Mon oncle a perdu le dent de devant. Votre petit frère a le menton pointu. Mettez-vous du coton dans les oreilles. Allez-vous rincer la bouche.

49.

Արեքսանդր և Նաբոլէօն մեծամեծ բաներ կը յղանային (concevoir) *և կը կատարէին* (exécuter). - *Աստուծոյ բարութիւնը կը նախատեսէ բոլոր մեր պիտոյքը և զանոնք կը հայթհայթէ* (y pourvoir). - *Աստղաբաշխք բծեր կը նշմարեն* (apercevoir) *արեւուն մէջ*. - *Կեանքը աւանդ մ' է որուն հաշիւը պարտիմք օր մը տալ* - *Քրիստափոր Փոլովսոս պարգև մը խոստացաւ իրեն նաւապարներէն անոր որ նախ ցամաքը պիտի նշմարէր*. - *Ի դերև ելած* (décevoir) *յոյսը անհաշտելի է* (implacable). - *Յիշէ ընդունուած բարիք մը*. - *Մարդ ուրիշ աչքով կը տեսնէ ինքզինքը քան իր ընկերը*. - *Գեշ գիտնալէն աղէկ է որ բան մը չգիտնաս*. - *Եթէ կ'ուզես որ սյւք քեզի ինայէն դու ևս ինայէ սյւրց* (épargner).

50.

Le cou, *վիզը*. le genou, *ծունկը*.
la hanche, *աղդր*. le jarret, *կրկնուած ծնդաց*.

la gorge, որկոր.	la jambe, սրունքը
les épaules, ուսերը.	la cuisse, ազդրը
le bras, թև, բազուկը.	le pied, ոտքը.
le coude, արմուկը.	le sang, արևնը.
le poing, օփը.	les nerfs, երակները.
la main, ձեռքը.	les veines, ջղերը.
les doigts, մատուցները.	les poumons, թոքերը.
les ongles, ըզուցնները.	l'estomac, ստամոքսը.
la poitrine, կուրծքը.	le cœur, սիրտը.
le ventre, փորը.	

Mon frère s'est blessé au coude. Il porte le bras en écharpe. J'ai chaud aux mains et aux pieds. Ne faites pas craquer les doigts. Ne rougez pas vos ongles. Ces méchants garçons se donnent des coups de poings. Les enfants doivent toujours avoir les mains propres. Cet homme porte un fardeau sur les épaules. Il a un panier sur le dos. As-tu mal à l'estomac? J'ai mal à la poitrine. Mon cousin a mal au ventre. Cet homme est si faible qu'il peut à peine se tenir sur ses jambes. Le sang circule dans les veines. Cette musique attaque les nerfs. Mon fils a la vue courte. Mettons-nous à table. La cuisse est cette partie du corps de l'homme qui va depuis la hanche jusqu'au jarret.

51.

Ամէն գետերը ծովուն մէջ կը կորսուին. — Կ'առեմ այն շները որ կը խածնեն շոուած (caresser) ժամանակ նին. — Ամէնքս նոյն հորմէն կ'իջնենք. — Փորձառու թիւնը ու խորհրդածու թիւնը զմեզ խմաստուն կ'ընեն. — Իրողինէս ձեռքը արձանի մը կը կարկառէր (tendre), վարժելու համար կ'ըսէր՝ մերժուելու. — Յուզա իր տերը վաճառեց և յուսահատու թէնէ կախեց ինքզինքը. — Աղէկ պիտի խնդայ վերջին ինդացոյցը. — Եթէ այս վաճառքները ծախելինք՝ անպատճառ պիտի կորսնցնենք. — Քրիստոս պատասխանեց փարիսեցոց. կեսարինը կեսարին տուէք (rendre).

52.

Un habit, հագուստ մը.	la poche, գրպանը.
un surtout, թիկնոց մը.	la doublure, աստառը.
un manteau, վերարկու մը.	le gilet, բաճկոնակը.
la manche, թեղանիք.	la cravate, վզնոցը.
le collet, օձիք.	le crochet, կարթ.
le soulier, կօշիկ.	le tire-botte, կօշկաքարշ.
la botte, մուշակ.	le bas, դուլպայ.
la pantoufle, հողաթափ.	les jarretières, ծնրակապ.
le talon, դարչապար.	la culotte, անդրավարակք.
la semelle, ներբան (կօշկաց).	le pantalon, տափաս.
le bonnet, դասկ.	les caleçons, վարակք.
la coiffe, գլխանոց.	les bretelles, փոկ վարտեաց.
le bouton, կոճակը.	(Թիւն թի):
la boutonnière, օղ.	

Le tailleur a apporté votre manteau. Boutonnez votre habit car il fait froid. Où est mon chapeau et mon bonnet? Je n'aime pas cet habit noir, je préfère l'autre. Les manches de mon surtout sont trop étroits. La doublure n'est pas belle. Les poches sont percées. Ma sœur a perdu sa coiffe, et mon frère a perdu sa cravate. Ces souliers me blessent. Le cordonnier a apporté vos bottes. Les voulez-vous mettre? Voici les crochets. Ces bottes vont bien. Je veux les ôter; donnez-moi le tire-botte. Allez chercher ma culotte ou mon pantalon. Avez-vous trouvé vos caleçons? Où sont mes bretelles? Vous n'avez pas encore mis vos bas. J'ai perdu mes jarretières. Votre chemise n'est pas propre. C'est ma chemise de nuit. Le nœud de votre cravate s'est défait. Les semelles de mes pantoufles sont usées, mais les talons sont encore bons.

Կը տեսնուէր Աթէնքի մէջ խենթ մը որ խմաստու-
թիւնը կը ծախէր. - Տղայոց ապերախտութիւնը՝ իրեն
մնունդ տուող ձեռքը խածնող բերանն է. - Երբէք մի ստեր
նոյն խկ խնդալով. - Դամոկլէս սուր մը կը տեսնէր գլուռ
վերև կախուած. - Չար լէզու մը խածած՝ կը խածնէ և պի-
տի խածնէ միշտ. - Եսասէրք (égoïstes) կը յիշեն իրենց
մատուցած ծառայութիւնները և ընդունածնին կը մոռ-
նան. - Մննդեան տեղւոյն (sol) սէրը երբէք չմարի մար-
դուս սրտին մէջ. - Մէկ քանի ճճիք նոյն օրը կը ծնին և կը
մեռնին. - Երբ անվտանգութիւնը կը հասնի՝ բարեկամու-
թիւնը կ'անհետանայ (disparaître). - Ամէն բան դիւրին
կ'երևայ բան մ'ընել չգիտցողին :

La robe, պատմուճան.	le fichu, Թաչկինակ պարա- նոցի.
le tablier, գոգնոց.	la boucle, օղակ.
la jupe, շրջադգեստ.	la bague, մասնին.
le gant, ձեռնոց.	la canne, դաւազանը.
le voile, քօղ.	la tabatière, քթախոտի տուփ
le manchon, օղիկ.	la pipe, ծխափող.
le collier, մանեակ.	les lunettes, ակնոցները.
le parapluie, հովանոց.	la bourse, քրտակը.
le parasol, արևարդէլ.	
le corset, բաձկոնակ կանանց.	

Je viens d' acheter une paire de gants pour ma fille
et une belle montre pour mon fils. Ce jeune homme porte
des lunettes. Où avez-vous acheté cette belle bague ?
Mon oncle m' a fait présent d' une tabatière et d' une
pipe. Mon cousin a perdu sa canne. Ma sœur a sali sa
robe. Elle a un tablier à poches. Ouvrez le parapluie il
commence à pleuvoir. Fermez votre parasol, il ne fait

plus de soleil. Si j' avais ma bourse sur moi, nous irons
acheter une douzaine de mouchoirs. Où avez-vous a-
cheté ce beau fichu de soie ? Cette femme met deux
jupes. Votre mère n' aime pas les corsets. Elle porte
toujours un manchon et un voile.

Արեւ մեզ այնչափ փոքր կ'երևայ որ դժուարաւ կը
հաստանք աստղաբաշխից անոր վրայ մեզի ըսածները. - Պը-
ղերգութիւնը (oisiveté) այնչափ դանդաղ կ'երթայ՝ որ բո-
լոր ականքը իսկոյն ետևէն կը հասնին (atteindre). - Յոյնք
բաղդը կը նկարէին աչքներուն վրայ կապով մը (bandeau).
- Ժամանակաւ ակոյեանները (athlètes) կ'օժէին (oindre)
մրցման համար. - Նախնիք ցորեանը չէին աղար (mou-
dre), փոշոյ կը վերածէին (réduire) սանդերու (mortier)
մէջ. - Մօնդընէլ հարիւր տարի ապրեցաւ. քիչ մատենա-
դիրք այտափ շատ ապրած են. - Հազիւ Հուովայեցիք ճանչ-
ցան շատըութիւնը (luxe) և փափկութիւնը փառաց սէրը
կորուսին՝ և դադրեցան աշխարհիս տեսար ըլլալէ :

Le déjeuner, նախաճաշ.	la farine, ալիւրը.
le dîner, ճաշ.	le beurre, կարագը.
le souper, ընթրիք.	un œuf, հաւկիթ մը.
le pain, հաց.	la cafetière, սրճաման.
le thé, թէյ.	une tasse, Թաս.
le lait, կաթ.	une soucoupe, բաժկակալ.
l' eau, ջուր.	un cabaret, ափսեայ.
le sucre, շաքար.	un verre, գաւաթ.
le sucrier, շաքարաման.	la boisson, ըմպելիք :

J' ai faim, le déjeuner est-il prêt ? Apportez-nous le
café. Je n' aime pas le thé ; il dessèche la poitrine. Je
préfère le chocolat ; on dit qu' il est très nourrissant. Voilà

du pain et du beurre. Vous avez oublié le sucre. Je vous demande pardon, le sucrier est sur la table. Prenez-vous du lait? Je prendrais le café à l'eau. Je mangerai une couple d'œufs. Où avez-vous acheté cette cafetière et ces tasses? Ma mère m'a envoyé dernièrement une douzaine de ces tasses avec un superbe cabaret. Je vous prie de me donner un verre d'eau. Je vous apporterai toute une bouteille d'eau. Mais n'aimez-vous pas prendre un petit verre de cognac après votre café? J'ai coutume de boire de l'eau sucrée. Les boissons fortes sont contraires à la santé.

57.

Ալէքսանդր ծնաւ 'ի Մակեդոնիա, նուաճեց (soumettre) զՅունաստան, յաղթեց Գարեհի (Darius) և եկաւ մեռնիլ 'ի Բաբելոն. - Յովհաննա Տարբ ստիպեց Անդրկազմիները Օրլէանի պաշարումը վերցնելու. - Ուր էն անոնք որ բուրդերը կառուցին. - Կոստանդին կայսրը խաչ մը նշմարեց այս բառերով. Աս նշանով պիտի յաղթես. - Օգնապարիկներուն ուղղութիւնը խնդիր մ'է զոր անտարակոյս որ մը պիտի լուծեն. - Գինիէն աւելի ջուր կը խմէինք՝ եթէ ժուժկալութիւնը (sobriété) չանչէինք. - Այն մարդը որ բան մը կը կէղծէ և ուրիշ բան կ'ընէ՝ նենդաւոր և չար է:

58.

La nappe, <i>փուոյ</i> .	du veau, <i>հորթու միս</i> .
la serviette, <i>անձեռոյց</i> .	du mouton, <i>ոչխարի միս</i> .
une assiette, <i>պնակ</i> .	des choux-fleurs, <i>կաղամբ</i> .
un plat, <i>սկուռուակ</i> .	des épinards, <i>ծմէլ</i> .
un couvert, <i>ծածկոյց</i> .	les fèves, <i>բակլայ</i> .
la fourchette, <i>պատառաբաղ</i> .	les poids, <i>մաշ</i> .
le couteau, <i>դանակ</i> .	les petits pois, <i>ոլորուն</i> .
la cuiller, <i>դգալ</i> .	des pommes des terre, <i>դեղատ</i> .
le poivre, <i>պղպեղ</i> .	նախնձոր.

le sel, <i>աղ</i> .	le vinaigre, <i>քացախ</i> .
la moutarde, <i>մանանեխ</i> .	l'huile, <i>լուղ</i> .
la viande, <i>միս</i> .	la volaille, <i>հաւառ</i> .
le bouilli, <i>խաշած միս</i> .	le gras, <i>պարարտ միս</i> .
le rôti, <i>խորոված միս</i> .	le maigre, <i>անձարպ միս</i> .

Louis, avez-vous mis la nappe? Oui, maman, tout est sur la table. J'ai aussi rincé les verres. Il manque un couvert. Vous avez oublié le poivre et le sel. Je ne vois pas non plus la moutarde. Les couteaux et les fourchettes ne sont pas propre. Mettez ces plats et ces assiettes de côté. Servez à présent la soupe. Comment trouvez-vous, mon cher ami, ce bouilli? Il est très succulent, je vous en demanderai encore un petit morceau. Je sais que vous aimez les légumes. Désirez-vous des choux-fleurs et des épinards? Voici des fèves et des pois. Je vais découper le rôti. Aimez-vous le gras? Donnez-moi du maigre, s'il vous plaît. Vous n'avez pas de sauce. Maintenant je vous offrirai un morceau de volaille. Je vous remercie, je ne prendrai pas davantage.

59.

Չըտենք բոլոր խնչ որ կ'ընենք, բայց ըսածնիս ընենք. - Բան մ'ըսէ որ լուռութենէն աւելի արժէ՛ և կամ լուէ. - Լուսինը մոլորակաց փոքրագոյնն է՝ թէ և ամենէն ստուարը կ'երևայ մեզ. - Եթէ ազէկ մեռնիլ կ'ուզես՝ հարկ է որ ազէկ ապրիս. - Ինչ ալ ընենք որ մը պիտի մեռնինք. - Կարգալու առեւնիս մեզուի նմանելու էինք. - Երկու կերպով կը մեղանչէ մարդ. նախ չարը դործելով, յետոյ բարին չընելով (omettre). - Երբէք մարդ մեղքեցած չէ՛ (plaindre) հայրենեաց համար մեռած զինուոր մը. Մ'ըտեր. վաղը կ'ուզը՛մ խնդրինքս, վասն զի աս վաղն քուկդ չէ:

- Les meubles, կարասիք.
- le fauteil, թիկնաթուռ.
- la chaise, աթուռ.
- le sofa, բասսետն.
- le canapé, բազմոց.
- une armoire, դարան.
- une commode, սրահարան
- (զգեստուոց).
- une table, սեղան մը.
- une toilette, սրահաճանաչ
- սեղան մը.
- un secrétaire, գրասեղան.
- un tiroir, դարակ.
- un miroir, հայլ.
- une pendule, ճեճանակ, ժա.
- մացուց.
- une glace, մեծ հայլ.
- un tableau, պատկեր.
- une estampe, դրուճեալ
- (պատկեր).
- le lit, անկողին.
- le bois de lit, մահճակալ.
- le rideau, վարագույր.
- le poële, վառարան.
- un chandelier, աշտանակ.
- un lustre, ջահ.
- les mouchettes, բազմակալ.
- un tapis, գորգ մը:

Je viens voir vos meubles ; j' ai un appartement à meubler. Voulez-vous des meubles en acajou ou en bois peint ? Vous trouverez chez moi tout ce que vous pourrez désirer. Voilà un meuble de salon qui consiste en six fauteuils, douze chaises et un sofa. Cette composition est parfaitement bien faite. Le dessus est marbre. J' ai besoin aussi de quelques tables. Voici des tables à manger, des tables à jeu. Avez-vous aussi des glaces et des miroirs ? J' en ai de toutes grandeurs. N' avez-vous pas besoin de secrétaires, de toilettes, d' armoires, de bois de lit, et de tapis de pied ? Je puis vous vendre aussi des estampes encadrées, des rideaux, des pendules et des lustres. Je vois que vous êtes fourni de tout. Je repasserai une autre fois et vous apporterai une note de tout ce qu' il me faudra.

Եթէ կ'ուզես որ բան մը գաղտնի ըլլայ՝ զայն մ'ընէր. — Եթէ չես ուզեր որ զայն գիտնան՝ մ'ընէր. — Յանցաւորը կը վախչի, բայց խղճի խայթը (remords) կը հալածէ զայն՝ կը վազէ՝ կը հասնի. — Արցունք թափել մի տար. Աստուած զանոնք կը համրէ. — Եթէ ժամանակդ պղէկ դործածէիր՝ աւոր կարճութեան վրայ չէիր գանգատեր. — Սարգը իր ուտայններովը կ'ապրի՝ կնչպէս որսորդը իր որսովը. — Բան մ'ընէր, բանի մը ձեռք մի զարնէր բարկութեան ժամանակ. մըրկի ժամանակ կը նաւակէր (mettre à la voile). — Օր մը Պղատն իր ծառային սրգողելով ըսաւ. Զքեզ պիտի ծեծէի (fustiger) եթէ բարկացած չըլլայի:

- Le mari, այրը.
- la femme, կինը.
- la nièce, քեռ կամ եղբոր աղջիկ.
- le beau-père, անէր.
- l' époux, ամուսինը.
- l' épouse, հարսը.
- le père, հայրը.
- la mère, մայրը.
- le grand-père, մեծ հայրը.
- la grande-mère, մեծ մայրը.
- le neveu, թոռ, եղբորորդի.
- un veuf, այրի մը.
- un tuteur, խնամակալ մը.
- un parent, ազգական մը.
- la belle-mère, զբանչ.
- le beau-frère, աներձագ, ասյգր.
- la belle-sœur, քենի, ասլներ.
- un beau-fils, արջու, փեսայ.
- une belle-fille, նու, հարսն.
- épouser, ամուսնանալ.
- cousin-germain, հորեղբոր որդի.
- l' aîné, անգրանիկը.
- le cadet, կրտսերը.
- par conséquent, ուստի:

Quel âge avez-vous ? Je n' ai que vingt-neuf ans. J' ai encore mon père et ma mère. Mon grand-père est mort il y a un an, mais ma grande-mère est encore en vie. Ce jeune homme est mon frère cadet et Madame S.

est ma sœur aînée. Monsieur N. est le frère de mon mari, et par conséquent mon beau-frère. Ces deux dames sont mes belles-sœurs. Ce monsieur est mon beau-père ; j' ai épousé sa fille. Êtes-vous parent de Monsieur Nollet ? Oui, nous sommes cousin-germains. Ce petit garçon est mon frère cadet ; et cette petite fille est ma nièce ; je suis son oncle. Ma tante n' a qu' une seule fille. Vous connaissez ma petite cousine. Votre tante est-elle veuve ? Oui monsieur ; son mari est mort depuis plus de quatre ans.

63.

Պղտակի դառնուկները իրենց մայրերը կը ճանչեն հօտին մէջ. — Գէշ կերպասները կը դունաթափին (déseindre). — Այսօր ցորենները կ' աճին ուր որ կ' աճէին անօգուտ բոյսերը. — Եթէ մեզը կը սիրես մեղուներէն մի վախեր. — Ձին վասնից կը աեսնէ և զայն կը գիմադրուէ. — Որչափ նուրբ (mince) ալ ըլլայ՝ մաղ մը չուք կու տայ. — Գիտութիւնը աշխատութեամբ կը ստացուի. — Սն որ քսան տարեկան բան մը չբերեր, երեսունին չաշխատիր, քառասնին բան մը չստացաւ, երբէք բան մը պիտի չգիտնայ, չընէ և չունենայ. — Տունկը կը քնանայ և կ' արտաշնչէ կենդանւոյն պէս. — Ընէինձ զով կը յաճախես (hanter), քեզի ըսեմ թէ ո՞վ ես :

64.

Un boulanger, հացագործ մը. un chaudronnier, սղնձագործ
un meunier, ջաղացպան մը. գործ մը.
un boucher, մսավաճառ մը. un cloutier, դամավաճառ.
un mercier, փերեղակ մը. un tonnelier, տակառագործ.
un tailleur, դերձակ մը. un tourneur, շախրագործ.
un cordonnier, կօշիակար մը. un relieur, կաղմարար.
un pelletier, մուշտակագործ մը. un tanneur, խաղախորդ.
un forgeron, դարբին մը. un imprimeur, տպագրիչ.
un maréchal, պայտար մը. un teinturier, ներկարար.
un tisserand, ոստայնանկ.

un ferblantier, թանաքագործ մը. un menuisier, ատաղձագործ
un vitrier, սպակէգործ մը. un charpentier, հիւս մը.
un maçon, օրմնադիր մը. un chandelier, ճրագագործ.
un couvreur, յարկիչ մը. un coutelier, կարոցագործ.

Le boulanger cuit le pain. Le boucher tue des bœufs, des veaux et des moutons. Le brasseur brasse de la bière. Le chaudronnier fait et vend des chaudrons, des marmites, et autres ustensiles de cuisine. Le chandelier fait des chandelles. Le coutelier fait et vend des couteaux, des ciseaux, des rasoirs, des canifs. Le maréchal ferre les chevaux. Le charpentier fait des portes, des croisées, des parquets. Le menuisier fait des tables, des armoires, des chaises. Le mercier vend du fil, des aiguilles, des épingles, des rubans. Le meunier conduit un moulin à blé. Le pelletier vend des fourrures. Le relieur relie des livres. Le vitrier met des vitres aux fenêtres. Le tonnelier fait et raccommode des tonneaux. Le cordonnier fait des souliers, des bottes et des pantoufles.

65.

Իրաւամբ սլաճութիւնը թագաւորաց խորհրդատու (conseillère) կը կոչուի. — Ծովը մեծամեծ գանձեր կը պահէ (recéler) իր ծոցին մէջ. — Մարդ կը յուզի (s' agiter) և Ատուած ղենքը կը տանի (mener). — Բնազգամբ (instinct) է որ ամենէն բիրտ (grossier) Ժողովուրդք օրհնաներու հպատակեալ (soumis) լինու մը կը ստեղծեն. — Ծուկտից մէջ սառ կը կապէ (geler) Հոկտեմբեր ամսէն 'ի վեր (dès) տաւնց և ոչ մի այն անգղալի աստիճանաւորութեանց (gradations) որ ուրիշ տեղ եղանակները կը բերեն (amener). — Պատմութիւնը՝ երբ աղէկ ուսուցուի ամէն մարդկանց համար բարոյականի դպրոց մը կ'ըլլայ :

La maison, տունը.	un balcon, պատշգամբ.
le rez-de-chaussée, գետնային սենյակը.	le plafond, ձեղունը.
un étage, յարկ մը, գասիկոն.	le plancher, տաստակամածը.
la porte, դուռը.	la cheminée, ծխնէլոյղը.
la porte-cochère, աշխարհա-մուտ դուռն.	la cuisine, խոհանոցը.
l'escalier, սանդուղի.	l'office, մասնանի.
la rampe, վանդակ սանդուղի.	le grenier, շտեմարանը.
les marches, աստիճան (սանդուղի).	le toit, տանիքը.
le vestibule, գաւիթ.	la cour, բակը.
la salle, սրահ.	l'écurie, ակոսը.
le salon, մեծ սրահ.	le bûcher, խորոյղը.
une chambre, սենեակ մը.	la remise, կառատեղի.
une antichambre, նախա-սենեակ մը.	la cave, գետնափոր շտեմարան.
	une serre, ջերոց մը.
	le jardin, պարտէզը:

Cette maison est-elle à vendre? Oui, monsieur, je vous la ferai voir. Elle est louée en ce moment. Combien avez-vous de locataires? Nous n'en avons que deux; l'un occupe le rez-de-chaussé, l'autre le troisième étage. Parcourons d'abord le bas. Je vois que cette maison a deux cours. La première est carrée et fort propre. Dans la seconde il y a des écuries, les remises et plusieurs bûchers. La maison est construite en pierre de taille, et les toits sont couverts en ardoises. Où est le grand escalier? Ici, sous le vestibule; les marches en sont fort commodes et la rampe est bien travaillée. Voici l'antichambre. Presque toutes les portes sont, comme celle-ci, à deux battants. Ceci est la salle à manger qui a un balcon. Le salon de compagnie est fort élégant. Voici la chambre à coucher et les chambres de demeure. Il n'y a pas une seule cheminée qui fume. La cuisine,

l'office, tout est propre et garni d'armoires. Les caves sont-elles belles? Oui, elles sont belles et profondes. Les greniers sont très spacieux. Il y a aussi un très beau jardin que je vous montrerai, si vous voulez. Je le verrai quand je reviendrai avec mon architecte.

Կ'ուզէ՞ս գիտնալ թէ ինչպէս տալու է ինքզինքդ առնողին տեղը գիրք. — Եթէ մարդիկ իմաստուն ըլլային և բանին լուսոյն հետեւէին՝ շատ մը ցաւերէ ազատ կը մնային (s'épargner). — Կ'ուզէ՞ս հաւատարիմ և զքեզ սիրող ծառայ մ'ունենալ. դու քու անձիդ ծառայէ. — Անձիդ թող մի տար ինչ որ այլոց վրայ (dans) կը պարտաւես (blâmer). — Գիրք մը մանր խորհրդատու մ'է որ կ'ուզէ առանց դառնուածեան (aigreur). — Եթէ անկախուածեանդ նախանձախնդիր (ja-loux) էս, պարտք մ'ընէր. — Մի կարծեր թէ կ'ապրիս է. թէ բան մը չէս գիտեր. կը բուսնիս (végéter):

Dimanche, կիրակի.	l'hiver, ձմեռը.
lundi, երկուշաբթի.	janvier, յունուար.
mardi, երեքշաբթի.	février, փետրուար.
mercredi, չորեքշաբթի.	mars, մարտ.
jeudi, հինգշաբթի.	avril, ապրիլ.
vendredi, ուրբաթ.	mai, մայիս.
samedi, շաբաթ.	juin, յունիս.
un jour de fête, տոնի օր.	juillet, յուլիս.
un jour ouvrable, լուր օր.	août, օգոստոս.
la saison, եղանակը.	septembre, սեպտեմբեր.
le printemps, գարունը.	octobre, հոկտեմբեր.
l'été, ամառը.	novembre, նոյեմբեր.
l'automne, աշունը.	décembre, դեկտեմբեր.

Aujourd'hui j'ai été dans le jardin de mon oncle.

Demain nous irons à la campagne et après-demain nous partirons pour Bruxelles. Mon frère est arrivé lundi. Nos vacances commenceront mardi ou mercredi. Quel jour avons-nous aujourd' hui ? C' est aujourd' hui jeudi. Chez les turcs vendredi est le premier jour de la semaine. Le samedi est chez les juifs le jour du sabbat. Le printemps commence le vingt-un mars. Janvier et Février sont ordinairement froids. Avril et Mai sont plus agréables. Les mois de Juin n' a que trente jours, mais le mois Juillet en a trente-un. Août est le huitième mois de l'année. L'automne est chez nous la saison la plus agréable. L' hiver a été très froid. La semaine prochaine nous aurons un jour de fête. Dimanche prochain est le premier du mois, lundi est deux et mardi le trois. Mon oncle arrivera le quinze et partira le vingt ou le vingt-cinq.

69.

Լուսավորչու ժի Գաղղիոյ լուսագոյն թագաւորներէն մի իբր ագահ ամբաստանեցաւ՝ վասն զի Ժողովուրդը չէր կեղեքեր (fouler) դրանիկները հարստացնելու համար. - Եգիպտոսի ամենէն մեծ հրաշալիքը մարդոց գործը չէ. միայն բնութիւնը զայն ստեղծեց. Նեղոսն է. - Չմեղ միտթարեւու համար մեր անթիւ աղէտքներէն (misères) բնութիւն զմեղ թեթևամիտ (frivole) ըրաւ. - Գեղեցիկ գործերը երբէք լաւ եւ չեն պատմուիր՝ քան զանոնք ընդունելէն. - Աւուղ օգ մը, չափաւոր (modéré) հրահանգք, յարմար սնունդ (régime) մը, պատկանաւոր (appropriés) տեղեր. ասոնք են այն իմաստուն նախազգուշութիւնները զոր պատշաճ (propre) դատեցին առողջութիւնը կազդուրելու (rétablir) :

70.

Une fleur, ծաղիկ մը. le muguet, շուշան հովտաց.
 la marguerite, մարգարիտ la jacinthe, յակինթը.
 (ծաղիկ). le lis, շուշանը.

le coquelicot, սուսը. le perce-neige, ճնճաղիկը.
 la campanule, զանգակիկ la rose, վարդը.
 (ծաղիկ). la tulipe, կակաչը.
 la camomille, երկցուկը. la violette, մանիշակը.
 la germandrée, լերդախոտը. la renoncule, հրանունկը.
 la giroflée, մեխակ. le tournesol, արևածաղիկը.
 un œillet, շահրբամբ.

La marguerite est une petite fleur blanche ou rouge qui vient au commencement du printemps. La campanule porte des fleurs en forme cloches. La camomille est une plante odoriférante qui s' emploie souvent en médecine. Le coquelicot rouge et bleu croit parmi les blés. On cultive la jacinthe à cause de l' élégance et de l' odeur suave de ses fleurs. Le lis est le symbole de pureté et de l' innocence. La violette croit ordinairement dans les lieux solitaires et ombragés. Vous avez là un beau pied de giroflée. Il y a des œillets simples, doubles, panachés. La germandrée est du genre des plantes labiées. La perce-neige est une petite plante à fleurs blanches, ainsi nommée, parce qu' elle fleurit en hiver.

71.

Ո՛վ կրնայ ըսել քանի տարի ապրեցաւ այն որ շատ ըզգաց և խոկաց (méditer). - Յէրը զուրկ (privé) կ'երևան ամէն շարժման միջոցէ, և միայն սահմանեալ (destiné) ապրելու այն տեղը ուր դէպք զանոնք ծնուցին. - Ի՞նչ մեծագործութիւն (magnificence) տարածեց (déployer) արարիչը այս ընդարձակ տիեզերաց մէջ. - Քանի սեղաններ պիտի կանգնէին (ériger) հնութեան մէջ (հին ժամանակ) յունի մ' որ Ամերիկան գտած ըլլար. - Քանի սեղաններ կանց վրայ խօսելով ըսած է. Տեսած եմ գիտութեան քիչ յարմար եղողներ. բայց բնաւ տեսած չեմ որ առաքինութեան անկարող ըլլան. - Աստուած մարդկանց ոչ թնդաւորներ, ոչ սըւլիններ տուաւ. իրենք իրենց հնարած են (ils

se sont fait) Թնդանոթներ և սըւլններ զերար ջնջելու համար:

72.

- Un cheval, ձի մը.
- un âne, էշ մը.
- un chien, շուն մը.
- un chat, կատու մը.
- une jument, զամբիկ մը.
- un poulain, յովանակ մը.
- un mulet, ջորի մը.
- un rat, մուկ մը.
- une souris, միջիկ մը.
- un lapin, ճագար մը.
- une belette, աքիս մը.
- un béliet, կոյ մը.
- une chèvre, այծ մը.
- un chamois, քարայծ.
- un lièvre, նապաստակ մը.
- une brebis, ոչխար, մաքի.
- un écureuil, սկիւռ մը.
- une chauve-souris, չղջիկ մը.
- un éléphant, փիղ մը.
- un castor, շնջի մը.
- un cerf, եղջիկ մը.
- un renard, աղուէս մը.
- un hérisson, ողնի մը.
- une taupe, կըււրդ մը.
- un bœuf, եղ մը.
- un taureau, ցուլ մը.
- une vache, կով մը.
- un veau, հորթ մը.
- un blaireau, գորշուկ մը.
- un loup, գայլ մը.
- un ours, արջ մը.
- un lion, առիւծ մը.
- un chameau, ուղտ մը.
- une baleine, կէտ մը:

La belette tue des rats et des lapins. Le bœuf tire la charrue. Le blaireau se creuse un terrier. Le bélier est le mâle de la brebis. Les castors font des digues et se construisent des habitations. Le chamois est une espèce de chèvre sauvage qui vit dans les rochers et les montagnes. Les chauves-souris ne commencent à voler que le soir. La baleine est le plus grand des animaux. Le chien est le plus familier et le plus intelligent des animaux domestiques. L'écureuil est aisé à apprivoiser. L'éléphant se sert de sa trombe comme d'une main. Le hérisson se met tout en peloton quand on l'approche. Le cerf porte sur sa tête des cornes ramifiées, appelées bois. L'ours vit dans les montagnes et dans les forêts.

73.

Թալէս առաջինն է՛ի Յոյն որ սովըեցուցած է թէ հոգին անմահ է. - Մէկը Սոկրատին կ'ըսէր արցունքներ թափելով. « Ուրեմն անմեղ պիտի մեռնիս. - Աւելի՛ կ'ուզէի (aimer mieux) որ յանցաւոր մեռնէի », պատասխանեց իմաստունը. - Բիշկիները յոյսը կը ծախեն, ասոր համար այսչափ յաճախորդ ունին (être achalandé). - Վաստայն գիւտէն ՚ի վեր պատերազմները նուազ արիւնահեղ են. - Լեռներուն հողը Ժայռերով վերըմբռնուած է (être soutenu) ինչպէս մները մարդկային մարմնոյ ոսկերօք կը վերըմբռնին: - Թուղթը՝ ապակիներն ու ծխնելոյղները ծանօթ չէին շըւտովմոյեցուց. - Ի՛նչ եղան անոնք որ բուրգերը կառուցին:

74.

- Un oiseau, թռչուն մը.
- le coq, աքաղաղ.
- la poule, հաւը.
- un poussin, վառեակ մը.
- une oie, սագ մը.
- un canard, բագ մը.
- un pigeon, աղանի.
- une tourterelle, տատրակ.
- une paon, սիրամարգ մը.
- une bécasse, կոյցար մը.
- le merle, կէռնեխը.
- l'alouette, արոյոյսը.
- le rossignol, սոխակը.
- le canari, քանարիկը.
- le serin, դեղձանիկ.
- le chardonneret, եկքանիկ.
- le mésange, թխկատար.
- une hirondelle, ծիծառն մը.
- le moineau, շ'նճըուկը.
- la pie, անծեղը.
- le corbeau, ագռաւը.
- la chouette, բու.
- le coucou, կկու.
- le perroquet, կաջաղակը.
- l'épervier, շահէն.
- le faucon, բաղէ.
- la cigogne, արագիկը.
- l'aigle, արծիւը:

La bécasse est un oiseau de panage. L'épervier est un oiseau de proie. L'oie est un oiseau aquatique. Le chardonneret a un joli ramage. Le cri de la chouette est désagréable. Le cigogne fait son nid sur le haut des

maisons. Les coucous ne font point de nid ; ils déposent leur œufs dans celui des autres oiseaux. Le faucon a la vue extrêmement perçante. L'hirondelle annonce le printemps. La mésange est remarquable par sa forme élégante et son plumage variée. Le moineau aime à faire son nid dans des trous de murailles. Les perroquets vivent longtemps. Les pies apprennent à imiter le langage des hommes. La poule rassemble ses poussins sous ses ailes. Les tourterelles volent ordinairement à deux, le mâle et la femelle.

75.

Ձմեռ ատեն շինուած սներն այնչափ առողջ չեն որչափ գարնան սկսած և աշնան աւարտածներն. - Լակեդեմոնուհի մը (une lacédémonienne) կը պարծենար (se glorifier) իր տղան պատերազմելով առած վէրքերուն վրայ. իրեն կ'ըսէր. - Վահանովք (bouelier) կամ վահանիք վրայ. - Եգիպտացոց մէջ որդի մը ստիպեալ էր հօրը բանեցուցած (exercer) արհեստը շարունակելու. - Հրաբուխները շնչաբաններ (soupon) են զոր ներքին (souterrain) բացուած է. - Փիւնիկեցիք առաջին եղան որ ծովուն վստահացան իւրենք զիրենք. - Նաւավարութեամբ է որ Անգլիացիք հարստացան և տէր եղան (se rendre maître) Հնդկաստանի վաճառականութեան :

76.

- | | |
|-------------------------|----------------------------|
| Un aveugle, կոյր մը. | la coqueluche, չոր հազ. |
| un sourd, խուլ մը. | une fluxion, բորբոքումն. |
| un borgne, միականի մը. | la diarrhée, լուծողութիւն. |
| un muet, մուռջ մը. | la dysenterie, թանջքք. |
| un bossu, կուշ մը. | l'apoplexie, կաթուած. |
| un bègue, թլոււսա մը. | la fièvre, ջերմը. |
| des taches de rousseur, | le frisson, սարսուռք. |
| կարմիր բիծք երեսի վրայ. | l'hydropisie, ջրդողութիւն. |

- | | |
|------------------------|----------------------------|
| une blessure, վէրք մը. | la gangrène, խլրդն. |
| le rhume, հարբուսը. | la rougeole, վարդախա. |
| la toux, հազը. | une égratignure, կեղեքածք. |

Cet homme est bègue. Cette femme est borgne. Mon tailleur est bossu. Mon voisin a été frappé d'apoplexie. Mon oncle est mort d'hydropisie. La rougeole est une maladie contagieuse. La coqueluche est quelquefois épidémique. J'ai une fluxion sur les yeux. Les fruits qui ne sont pas mûrs donnent la diarrhée. Le frisson est l'avant-coureur de la fièvre. Je n'ai fait que tousser ; la toux me tourmente beaucoup. Cette fille a le visage plein de taches de rousseur. Le jardinier a une blessure à la jambe ; on craint que la gangrène ne s'y mette.

77.

Երբէք չհեռացաւ (s'écarter) բնութիւնը Արարչին աւսոր սահմանած (prescrire) օրէնքներէն և անոր գծած (tracer) յատակագծերէն (plan). - Ղեմոսթենէս՝ վատ ի պատերազմունս՝ ինքզինք սպաննեց. և Ալեքսանդր սարսափով (frayeur) տեսաւ անոր գալը, ինք՝ որ այնչափ անգամ զայն ինքզինք (affronter) էր յանդգնութեամբ (témérité). - Տիտոս կորսուած կը համարէր (regarder comme) այն օրերը որ ապրած էր առանց բարիք ընելու. - Երբ թագաւորները իրենց գահէն հեռացուցին հասարակաց կարգաւորները իրենց գահազին (cerceuil) վրայ նստաւ. - Պիգմալիոն երկու գիշեր վրայէ վրայ (de suite) նոյն սենեկին մէջ չէր քնանար. - Հաճոյքը, շահը, պարտքը, ասանաւորական զործոց շարժառիթները (mobiles) :

78.

- | | |
|-------------------------|-----------------------------|
| Le ciel, երկինքը. | l'eau, ջուրը. |
| les astres, աստղերը. | le déluge, ջրհեղեղ. |
| un planète, մոլորակ մը. | une inondation, ողողում մը. |

un comète, գիսաւոր մը. le débordement, գեղուեմը.
 les étoiles, աստղերը. le vent, հովը.
 le soleil, արեգակը. le sud, հարաւը.
 la lune, լուսինը. le nord, հիւսիսը.
 une éclipse, խաւարում մը. l' est, արեւելքը.
 l' air, օդը. l' ouest, արեւմուտքը:

L' astronome calcule le mouvement des astres. Les astrologues attribuaient aux planètes une influence sur les destinées humaines. Le soleil se lève et se couche. La lune est le satellite de la terre: J' aime à me promener au clair de la lune. Le peuple croit que les comètes sont des présages d' un événement funeste. Nous aurons cette année une éclipse de lune et deux éclipses de soleil. L'air est plus léger que l'eau. La terre produit et nourrit les végétaux. Avez-vous vu le flux et le reflux de la mer? Le déluge couvrit toute la terre et fit périr le genre humain à l' exception de Noé. Les débordements sont fréquents dans ce pays. Les quatres vents principaux sont: le vent du Nord, le vent du Sud, le vent d' Est et le vent d' Ouest.

Կեղծաւորը մեղը ունի շքթանց վրայ և լէզի (fiel) ոըր տին մէջ. - Ծնանիլ տառապիլ (souffrir) և մեռնիլ. ահա մեր բոլոր սպամուծիւնը երեք բառով. - Ամէն բան ինձ համար, ոչինչ այլոց համար՝ ահա ետականին օրինագիրքը (code). - Ահա երեք բժիշկ որ բնաւ չեն խաբուիր. զուարթութիւն, մեղմ հրահանգք և չափաւոր ճաշ (repas). - Կալիգուլա կը բաղձար որ բոլոր Հռովմայեցի ժողովուրդը միայն մէկ գլուխ ունենար. - Հարուստ մը կը գանդաւոր որ նախահինամուծիւնը քունը շուկան ծախել չէր տար. - Կէսար գրեց ծերակուտին. Յկայ, տեսայ, յաղթեցի:

Le tourbillon, յորձանքը. la tempête, փոթորիկը.
 un tremblement de terre, le tonnerre, որոտումը.
 երկրաշարժը. la foudre, կայծակը.
 la pluie, անձրևը. l' éclair, փայլակը.
 la glace, սառը. le froid, ցուրտը.
 la neige, ձիւնը. la chaleur, տաքը.
 la grêle, կարկուտը. l' arc-en-ciel, ծիածանը.
 la nue, { ամպը. l' aurore-boréale, հիւսիսայգը.
 le nuage, { un météore, օդերևոյթը.
 le brouillard, մէղը. la trombe, թաթառ:
 l' orage, մրրիկը.

Ce tourbillon a fait bien du dégât. La tempête a fait de grands ravages dans cette province. Cette ville a été renversée par un tremblement de terre. Le tonnerre commence à gronder. Il s' élève un orage. La foudre tombe d' ordinaire sur les lieux les plus élevés. Un brouillard épais couvre la ville et le port. Il a fait toute la nuit de grands éclaires. Le thermomètre marque vingt degrés de chaleur. Nous avons la nouvelle lune. Quand aurons-nous la pleine lune? L' orient est cette partie du ciel où le soleil se lève. Le feu follet est une espèce de météore qui se montre quelquefois dans les endroits marécageux. L' aurore-boréale est un phénomène lumineux qui paraît quelquefois la nuit dans le ciel, du côté du nord. La voie lactée se compose d' une multitude innombrable d' étoiles distinctes.

Տիրօը աչքը ձին կը գերցնէ. - Աղէկ գրքերը միտքը կը զարգարեն և սիրտը կ' ուղղեն (former). - Լուսինն աղէկն կ' ընդունի մեզի յղած լոյսը. - Այս մասնաւորութիւնը

(cela de particulier) կար Հռովմայեցւոց մէջ որ կրօնական զգացումներ կը խառնէին իրենց հայրենեաց վրայ ունեցած սիրոյն. — Լաբօնաց հացն ուրիշ բան չէ բայց եթէ ձկանց սակր մանրած (broyer) և եղևնոյ կամ ցախի փափուկ կէզերն հետ խառնած. — Նկարիչք և քերդողք ընդհանրապէս համբաւը կը ներկայացնեն փող 'ի բերան (embouchant la trompette). — Կ'ուզէ՞ս գիտնալ ինչ յատուութիւններ կը պահպին մարդէ մը. Քննէ զանոնք որովք կը պարծի:

ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԻՒՆ ՍՏՈՐԱԴԱՍՍԿԱՆԻ

S' étonner, զարմանալ.	consentir, հաւանիլ.
le danger, վտանգը.	juste, արդար.
arriver, հասնիլ.	s' occuper de quelqu'un, մէ-
désespérer, յուսահատել.	կու մը զբաղել.
soigner, խնամել, հոգալ.	provoquer, գրգռել.
la santé, առողջութիւնը.	prendre bien son temps, Ժա-
estimer, յարգել.	մանակը գտնել.
attaquer, յարձակիլ.	venir à bout de quelque cho-
devenir, ըլլալ.	se, գլուխ ելլել (գործոյ մը):

Je désire que vous remplissiez vos devoirs. Obéis, si tu veux qu' on t' obéisse. Je m' étonne qu' il ne noie pas le danger où il est. Je crains qu' il n' arrive un malheur. Mes amis ne désespèrent pas que je ne devienne riche un jour. Croyez-vous qu' il y consentira? Croyez-vous que j' aie toujours le temps de m' occuper de vous? N' est-il pas juste que je soigne ma santé? Soyez sage afin que tout le monde vous aime et vous estime. A moins que vous preniez bien votre temps, vous n' en viendrez pas à bout. Le lion n' attaque jamais l' homme à moins qu' il ne soit provoqué.

Կը փափագիմ որ ձեր զբաղումները փոփոխէք (varier). — Պէտք է որ իւրաքանչիւր ոք իր հարկը (tribut) վճարէ բնութեան. — Լաւ է որ տղայք զբօսնուն (se recréer) աշխատութենէ ետքը. — Պէտք է իւրաքանչիւր ոք իր սան աւջին աւլէ. — Արդարասիրութիւնը (l' équité) կը պահանջէ որ ստոյգ գիտնալով (à coup sûr) (բան մը) գրաւ չբռնենք (parier). — Աստուած կ'ուզէ որ զինքը փառաւորենք և սրբացնենք իր անունը. — Մի վախնար որ աշխատութիւնը զքեզ ծերացնէ. — Լաւ է որ երիտասարդք չլմեղկանան (s' amollir) և յոգն մարդին (s' aguerrir). — Բան չյայ որ բարի գործոյ մը չափ արիւնը զովացնէ. — Ուղղութիւնը (loyauté) կը պահանջէ որ հաւատարմաբար կատարենք (tenir) մեր ամէն խոստումները. — Կայ ապերաւ մը (scélérat) որ անխիղճ մեռնի. — Բարձրացուցէք ձեր հոգին այնչափ վեր որ նախասինք մինչև անոր չհասնին (parvenir). — Թող ատելութիւնը ու քէնը (ressentiment) շուտ (promptement) սրախ մէջէն. — Կարեւոր է որ օգտակար ծանօթութիւններ ստանանք. — Կը տարակուսիմ որ այս երէկոյ անձրեւէ. — Կրթութիւնը միակ բարիքն է զոր բաղդը չկարենայ մեղմէ յափշտակել (ravir). — Արարչութեան աւմէն էակներուն մէջ միայն մարդը կայ որ խնդայ. — Հովիւը իր ոչխարները խուզելու (tondre) ոչ թէ կէղեքելու է (écorcher). — Եթէ աղէկ մեռնիլ կ'ուզես՝ պէտք է որ աղէկ ապրես. — Ինչ ալ ընենք որ մը պիտի մեռնինք:

S' écrier, աղաղակել.	un événement, պատահար մը.
réussir, յաջողիլ.	funeste, ձախող, մահաբեր.
aller faire, ընելու վրայ ըլլալ.	âgé, տարեկան.
cacher, ծածկել.	instruit, ուսեալ.
de sa nature, բնութեամբ.	cesser, դադարեցնել.

plongé, ընկղմեալ.	la nature, բնութիւնը.
susceptible, կարող, դիւ.	profond, խոր.
բաւ առնող.	ignorance, անբնութիւն.
la civilisation, քաղաքակրթ.	se plaindre, դանդախել.
թուութիւնը.	favoriser, նպաստել.

Avant qu' il ait commencé, il s' écrit qu' il va réussir. Il part avant que le soleil soit levé. Je lui cacherai cet événement funeste en cas qu' il ne le sache pas. Bien qu' il soit plus âgé que son frère, il paraît être moins instruit que lui. Bien que de sa nature l' homme soit susceptible de civilisation, on voit cependant des peuples plongés dans une profonde ignorance. Il se plaint toujours quoiqu' il soit très-riche. Quoiqu' il soit favorisé de la fortune, il ne cesse pas de dire qu' il est malheureux.

Աստուած ուզեց (exiger) որ Աբրահամ իր որդին զոհէ, ըստ չնդրեց որ այս զոհը կատարուի. - Կ'ուզէի որ երեսդ աղքատէն չգարձնես (détourner), որպէս զի Աստուած ալ իր երեսը քեզմէ չգարձնէ. - Կը բաղձայի որ արձաններ կանգնէին (ériger des statues) մարդկութեան բարերարաց. - Կ'ուզէինք որ երկինք կատարէր (exaucer) մեր ամենէն յիմար (insensé) ուխտերը. - Ալեքսանդր կը վախճար որ իր զօրապետները իր յուզարկաւորութիւնը չկատարեն (célébrer ses funérailles) արիւննահեղ պատերազմներով. - Նախնիք կը պատուիրէին որ հայրասպանք (parricides) ծովը նետուին. - Փափագելի կ'ըլլար որ հարուստը մըտ օգնէր աղքատին. - Տղայք կը փափագէին որ կըթուութիւնը իրենց գար առանց դժուարութեան. - Փափագելի կ'ըլլար որ բարեկամներն իրարու սպասէին նոյն օրը մեռնելու համար. - Ստենօք Վէնետիկեցիք կային միայն որ հայրներ չենէին և ծախէին. - « Եթէ կարծէի որ պատմութեան (tunique) գաղտնիքս գիտէ՝ կ'այրէի զայն » կ'ըսէր Հոովմայեցի

զօրապետ մը. - Աղէկ կ'ըլլար որ ամէն ծրագրերնէրդ (projet) խորհրդածութեան ենթարկէիր (soumettre) և ամէն բան խոհեմութեամբ ընէիր. - Պէտք էր որ խօսողները լսողներուն կարողութեանը յարմարէին (se mettre à la portée de).

Servir de, ծառայել բանի մը.	jouir du monde, աշխարհս
amasser, գիղել.	վայելել.
jouir, վայելել.	échapper, փախչել.
tandis que, մինչդեռ.	la saison, եղանակը.
déplorer, ցաւել, մորմոքել.	parler bas, ցած ձայնով խօս.
se hâter, աշտպարել.	սկիւ.

Que me sert d' amasser à moins que je ne jouisse ? Ecoute-moi donc tandis qu' il est temps, de peur qu' après avoir passé la moitié de ta vie à déplorer mes fautes, tu ne passes l' autre à déplorer les tiennes. Il y a des moments qui me sont trop chers pour que je les perde en paroles. Henri le pria de parler plus bas de crainte que son père ne l' entendît. Il faut que je me hâte de jouir du monde avant qu' il m' échappe et tandis qu' il en est temps encore. Je passerai cet hiver à Andrinople et j' y resterai jusqu' à ce que la belle saison revienne.

Կարելի չէ որ բամբասած ըլլամ (calomnier). - Կը կարծէք որ մեր սկզբունքներն ուրացած ըլլանք (renier). - Որպէս զի այս աղան ձանձրացած ըլլայ՝ պէտք է որ հիւանդ եղած ըլլայ. - Կարելի է որ այս մարդը քալած, վազած, ցատկած, ելած, իջած, մագլցած (gravir), սահած, սողացած (ramper), լողացած, յարձկած ըլլայ (s' élancer). - Տեսնուած է երբեք մարդ մը որ աւելի քաջութիւն ցուցած ըլլայ. - Կը ճանչնաք մէկը որ աւելի մրցանակ ընդունած

ըլայ. - Շատ խելօք եղած ըլլալու ես՝ այսչափ խիստ մարդու մը գովեստներուն (éloge) արժանացած ըլլալու համար:

88.

La passion, կիրքը.	commode, հանգիստ.
dominant, տիրապետող.	proportionné. համեմատ.
être assuré, սպահով ըլլալ.	la taille, հասակը.
un accident, վտանգ մը,	l'individu, անձը, անհատը.
դէպք մը.	obtenir, ընդունել:
la loi, օրէնքը.	

Pourvu que je sache la passion dominante de quel qu'un, je suis assuré de lui plaire. Posé que cela fût, que feriez-vous? Supposé qu'il ait fait cela, que dirait son père? Supposé que tel accident arrive, vous êtes mort. Je ferai un voyage pourvu que vous veniez avec moi. Pourvu qu'on vous obéisse, obéissez aux lois. Pour qu'un habit soit commode il doit être proportionné à la taille de l'individu. Il faut qu'il ait été bien méchant pour que son père ait voulu le punir.

89.

Պէտք եղած կ'ըլլար որ խօսած ըլլայի աւելի խոհեմու թեամբ, որ դու հակաձառած (discuter) ըլլայիր աւելի պաղ արեամբ, որ մեր ընկերը (camarade) ուղղած ըլլար (rectifier) աւելի արդարասիրութեամբ (équité). - Այս խելօքը խոհորհրէցուցիր. պէտք էր որ մեղքնայիր (s'apitoyer) իր վիճակին և զինքը ջմահացնէիր (mortifier) քու խրոխտ (hautain) մերժումներովդ. - Բաւական է որ յարատեւութեամբ (persévérance) աշխատած ըլլայիր՝ յաջողած պիտի ըլլայիր իմ յարգս ստանալու. - Պէտք եղած կ'ըլլար որ ամէն ամօթոյ (pudeur) զգացում կորուսած ըլլայինք՝ որպէս զի ձեզի մերժէինք այսչափ փոքր ծառայութիւն մը. - Կը տարակուսիմ որ երէկ սերտած ըլլայիք (é-

studier), էթէ զձեզ բռնադատած (obliger) ըլլային. - Չեմ ենթադրեր (supposer) որ կրցած ըլլայ յաջողել՝ առանց ձեր պաշտպանութեան. - Տարակուսած էք որ անցեալ շաբթու աշխատած ըլլայիք:

90.

Egorger, խողտողել.	paternel, հայրենի.
s'entr'égorgé, շիրար խողտողել.	promettre, խոստանալ.
խողել.	l'avenir, ապագան.
le langage, լեզուն.	admettre, ընդունել.
énergique, կորովի, ազդու.	docile, հլու.
un signe, նշան մը.	de peur que, որ չըլլայ թէ:
un conseil, խորհուրդ մը.	

Quoique tous les hommes soient frères entre-eux, ils ne cessent pas cependant de s'entr'égorgé. Le langage le plus énergique est celui où le signe a tout dit avant qu'on parle. Je serais heureux pourvu que mes fils soient dociles à mes conseils paternels. Il n'a pas voulu rester plus longtemps de peur qu'il ne lui arrive un accident. Je veux vous écrire encore ce soir, afin qu'on ne dise pas que je vous ai oublié. A moins que vous ne me permettiez d'être à l'avenir plus appliqué, vous ne serez pas admis à l'école.

1. Վերջին Ժողիք .

Պատկառելի (vénérable) ծերունի մը մերձ 'ի մո՛հ՝ բո-
լոր որդեքը և թուռունքը անկողնին քովը ժողոված էր : Մինչ-
գեռ քնանալ կ'երևէր (paraître), երեք անգամ ժպտեցաւ
աչքերը գոց, և երբոր աչքերը բացաւ տղաքներէն մէկը
պատճառը հարցուց : « Առաջին անգամուն, ըսաւ ծերունին,
կը յիշէի կենացս մէջ վայելած բոլոր հաճոյքներս, և չէի
կրնար չըժպտիլ մարդկանց կուրուժեան (aveuglement)
վրայ, որ այս չնչին բաներուն (bagatelle) այնչափ կարևո-
րութիւն կու տան (attacher de l'importance). Երկրորդ
անգամուն կենացս բոլոր անձկութիւններն (anxiété) յիշե-
լով ինքնիրենս (en moi-même) կը զուարթանայի՝ մտածե-
լով որ անոնք վուշերնին (épine) կորսնցուցած են, և էս
կ'երթայի վարդերը քաղելու (cueillir). Երրորդ անգամուն
կը մտածէի թէ ինչ սարսափ կ'ազդէ (inspirer) մարդկանց
մահը՝ այս Աստուծոյ հրեշտակը որ խրկուած է անոնց վըշ-
տացը վերջ տարու (mettre un terme) և զանոնք յաւիտե-
նական երանութեան (félicité) բնակարանը (séjour) տա-
նելու համար » :

2. Ճիւտուց (Le revenant).

Երիտասարդուհի մը ծաղիկ հասակին (à la fleur de
l'âge) մէջ մեռած էր . դադարի (cercueil) մէջ գրին ճէր-

մակներ հագուեցնելով՝ մաղերուն ամենանուրբ (très fin) մարդրիտներէ (perle) պսակ մը հիւսելով, միանգամայն թանկագին (précieux) քարերով զարդարուած մասնի (bague) մը մասն անցնելով: Հետեւեալ գիշերը մեռելաթաղը (fossoyeur) գաղտուկ մը գերեզմանատունը (cimetièrè) մտաւ ձեռքը փոքրիկ լապտերով (lampe) մը և փոսը բանալով կ'ուզէր գիտիլ կողորտեւ (dépouiller) իր զարդերէն..... բայց մեռեալ կարծուածը վեր ելելով աչքերը սնոր վրայ յառեց (fixer), և գերեզմանական (sépulcral) ձայնով մը իրեն ըսաւ « Ի՞նչ կ'ուզես ». . . Սարսափած (saisi de frayeur) գողը փախաւ: - Երիտասարդուհին, որ մեռեալ կարծուած էր, առանց յերաւի (en réalité) ըլլալու, փոսէն ելաւ՝ մեռելաթաղին թողած լապտերն առաւ՝ և սունը դարձաւ: Երբոր մտաւ, առջի երևնալուն ծնողքը լցուեցան անբացատրելի (inexprimable) սարսափով (terreur) մը որ խկոյն (bientôt) ամենէն մեծ ուրախութեան փոխուեցաւ (se changer en).

3. ՄԵՌԵԼՈՅ ԳՆՏՆԿԸ (Le crâne).

Ինչան մը իր գեղեցկութեանը, իր տոհմին (naissance) և հարստութեան վրայ հպարտացած (fier de), որսի գնաց որ մը առանձին գաւառ (région solitaire) մը լերանց մէջ: Հոն ծեր ճգնաւոր (anachorète) մը տեսաւ որ իր խղիկին (cellule) առջև նստած ուշի ուշով (attentivement) կը նկատէր (considérer) մեռելոյ մը գանկը: Ինչանը պատկառելի ծերուն մօտենալով ծաղրելու կերպով մը (d'un ton moqueur) ըսաւ. « Բարեմիտ մարդ (bon homme) ինչո՞ւ այսչափ ուշադրութեամբ կը նկատես այս մեռելոյ գանկը, ի՞նչ կ'ուզես գտնել (y découvrir) »: Ճգնաւորը ծանրութեամբ (gravement) իրեն նայելով պատասխանեց. « Կ'ուզէի գիտնալ թէ ասիկայ ինչանի՞ մը թէ մուրացկանի (mendiant) մը գանկն է, բայց անհնար (impossible) կ'ըլլայ որ գլուխ ելլեմ (y parvenir).

4. ՍԷՐ ՈՐԴԻՍՊԱՍՆ (Amour filial).

Գնդապետ մը (colonel) իրեն սեղանակից (convive) քանի մը սպայից (officier) քէջ մը առաջ (venir de) գնած ոսկի տուփ մը (boîte) ցցուց: Մէկ քանի վայրկեան վերջը՝ ուղեւորը քթախոտ մը քաշել՝ քսակին մէջ տուփը փրնտուեց՝ և զարմացած մնաց զայն չգտնելով: « Տեաքք իմ, ըսաւ այն ատեն, հաճեցէք (veuillez, je vous prie) խնդրեմ՝ նայելու թէ անուշադրութեամբ (par mégarde) մէկերնուդ քսակը մնացած չըլլայ »: Իսկոյն ամէնքը ոտք ելան՝ և քսակին պարպեցին (vider) բայց տուփը երևան չելաւ. հարկւրապետ մը (un capitaine) միայն՝ որ յայտնապէս (manifeste) տագնապ (embarras) կը ցըցնէր՝ նստած մնաց. և յանձն չառաւ (consentir) քսակը պարպելու: « Կ'երգնիմ՝ ըսաւ, պատուոյս վրայ՝ որ տուփը չառի՝ այսչափ բաւելու է »: Սպայք բաժնուեցան գլուխին երբեցնելով (hocher) և իւրաքանչիւր ոք զայն գող համարեցաւ (supposer): Յաջորդ օրը (le lendemain) գնդապետը զինքը կանչելով՝ ըսաւ. « Տուփը վերստին գտնուեցաւ, հագուստիս աստառին (doubleure) մէջ ինկած էր: Հիմա ըսէ՛. ի՞նչ պատճառաւ երէկ իրիկուն յանձն չառիք քսակներդ պարպելու՝ մինչդեռ ուրիշ ոչ ոք չվարանեցաւ (hésiter) զայն ընելու: - Տէր գնդապետ, պատասխանեց հարկւրապետը, այնպիսի պատճառ մը ունէի որ քեզի միայն պիտի խոստովանեմ (avouer): Ծնողքս շատ աղքատ ըլլալով ամսականիս կէսն ա՛նոնց կը թողում. և ճաշի համար բնաւ տաք բան մը չեմ ուտեր: Երէկ երբոր զիս հրաւիրելու պատիւն ըրիր՝ արդէն ճաշս գրպանիս մէջն էր: Հիմա ամօթս գատէ (jugez de ma honte) եթէ դրպանս պարպելով վար ձգէի կտոր մը երէկ (jambon) և պատառ մը սև հաց (pains bis) »:

« Ազնիւ որդի մ'ես, ըսաւ այն ատեն գնդապետը այս խոստովանութենէս (aveu) գորոված (touché), և որպէս զի աւելի գիւրաւ կարենաս ծնողացդ օգնել՝ ամէն օր սեղանակից եղիր ինձ »:

Այս ըսելով զինքը ճաշի սրահը տարաւ՝ և բոլոր սպա-
յազնդին առջև իրեն ընծայեց (offrit) քթախոտի տուփը
(tabatière) իբրև յարդանաց նշան (temoignage) մը:

Ծ. ՓՈՐՁՈՒԹԻՒՆ (La tentation).

Սիմօն՝ խեղճ տղայ մը՝ ջաղացքի մը մէջ գիշերը կ'անցը-
նէր՝ նստարանի (banc) մը վրայ որ իրեն անկողնի տեղ կը ծա-
ւայէր (servir de). կէս գիշերուան դէմ արթննալով՝ փոքր
մրմունջ (murmure) մը լսեց այն պատէն որուն կռթնած
էր: Աչքը վրան նետեց և լուսնի լուսով արծաթեայ ժամա-
ցոյց մը նշմարեց (apercevoir).

Սիմօն սաստիկ (vif) փափաք մը զգաց ժամացոյցն առ-
նելու (s'emparer) և պատուհանէն փախչելու: Արդարև իր
խիղճը (conscience) կ'ըսէր որ գողնալ պէտք չէր: Բայց
ժամացոյցը ստանալու իղձը երթալով կը սաստիկանար (aug-
menter toujours). Այն ատեն մէկէն ելաւ և փորձութենէ
ազատելու (se soustraire à) համար պատուհանէն դուրս
ցաթփեց: Հարիւր քայլ մը չէր ըրած որ ժամացոյցն չառ-
նելուն զըջացած էտ գառնալ կ'ուզէր (revenir sur ses pas).
Բարեբաղդաբար խիղճը երկրորդ անգամ մ'ալ իրեն ազ-
դեց (avertir). մտիկ ըրաւ անոր և ճամբան շարունակեց:

Լուսինը այն ատեն անհետացած էր՝ (disparaître) և
մթութիւնը շատ խոր էր: Սիմօն անտառի մը մէջ մտրեցաւ
(s'égarer), բայց վերջապէս կրցաւ բլլոյ մը վրայ ելլել, ուր
գետին փռուեցաւ (s'étendre) և շատ չուշացաւ խորունկ
(profondément) քնանալու: Առտուան դէմ սոսկալե աղ-
մուկներէ արթնցաւ և ինչ եղաւ սարսափը աչքը բանա-
լուն: Կախաղանի մը (gibet) տակ պառկած էր և գլխուն
վրայ գող մը կախուած էր՝ չորս գին ժողովուած էին խումբ
խումբ (s'attrouper) շաղապէր (vorace) ագռաւներ: Ներ-
քին (intérieur) ձայնը կարծես թէ իրեն ըսաւ այն ատեն.
« Դիտէ՛ հա՛ս ինչ պիտի ըլլար (arriver) քեզի՛ եթէ սկսէիր
անձնատուր ըլլալ (s'adonner) գողութեան »:

Արդարացի երկիւղով մը լցուած, և գոհանալով Աստու-
ծոյ որ այսպիսի մեծ վտանգէ մը ազատած էր զինքը՝ Սիմօն

խոնարհեցաւ (se prosterner) և գոհութիւն մտայց Աս-
տուծոյ:

6. ԱՐԲԱՒ (la datte) ԵՒ ԳՈՂՆՐ.

Ճանապարհորդ մը այն աւազուտ (sablonneux) անա-
պատներէն մէկուն մէջ կորսուած էր ուր շաբաթներով
(des semaines entières) կ'երթըցուի առանց բնակեալ տեղ-
ւոյ մը պատահելու: Խեղճը անթուրութենէ և ծարաւէ մեռ-
նելու մօտ էր (être sur le point de) երբ վերջապէս պայ-
ծառ (limpide) ջրերով աղբիւրի մը քով արմաւենի մը տե-
սաւ և անկէ քիչ մը հեռու փոքր սոսորակ մը (sac) նշմա-
րեց. « Փնօք Աստուծոյ ըսաւ, ձեռքով զայն շօշափելով
(palper). Թերևս արմաւենի էն որ անթի մեռնելէ պիտի
ազատեն զիս »: Աս ըսելով անձկանօք պարիզ բացոււ, բայց
իր բոլոր յոյսն 'ի գերև ելաւ (son espoir fut déçu) վասն
զի հոն միայն մարգարիտներ գտաւ: Խեղճ մարդը այս մար-
գարիտներուն քով ինք զինքը մեռնելու մօտ կը տես-
նէր, երբ ջերմ (ardent) ուխտեր (vœu) ուղղելով (adres-
ser) յերկինս՝ յանկարծ խափշիկ մը նշմարեց որ ուղտի մը
վրայ անապատը կը կտրէր (traverser) արագ արագ ը-
րած ճամբէն էտ գառնալով: Ասիկա էր մարգարիտները
կորսնցնողը: Զանոնք գտնելուն ուրախացած՝ գլծաց ճանա-
պարհորդին, իրեն հաց և քաղցրահամ (exquis) ստուղներ
տուաւ և հետն առաւ ուղտին վրայ: « Կը տեսնես, ըսաւ
ինչպէս նախախնամութեան միջոցները զարմանալի են: Այս
մարգարիտներու կորուստը ինձի մեծ գժբաղուութիւն կ'ե-
րևար, բայց երկինք այսպէս վճռած էր՝ (décréter) որպէս
զի վերագառնալու ստիպուելով կէանքդ ազատեմ »:

7. ԴԵՂԸ (Le remède).

Նրխտասարդ Յակովբոսը՝ կառապանի (charretier) տը-
ղայ՝ ծանր (gravement) հիւանդ ինկած էր շատ օրի խմե-
լուն: « Եթէ այս ըմպելիքն (boisson) դործածութիւնը
չգաղթեցնես, ըսաւ իրեն բժիշկը, ալ փրկութիւն (salut)

չկայ քեզի, օղին թոյն մ'է երիտասարդութեան համար » :
 Չեմ կրնար անկէց անցնիլ (se défaire) պատասխանեց չի-
 ւանդը, չափազանց սովորած եմ և ամէն օր աս տեսած
 սրուակիդ (flacon) պարպելու եմ » : - Լաւ, ըսաւ բժիշկը,
 ուրիշ հնարք (moyen) մը մտածեմ » : Յաջորդ օրը վայելուչ
 (élégant) տուժի մը բերաւ ըն կոկած (poli) քայլախաղնե-
 րով : « Ամէն օր, ըսաւ Յակոբին, աս պղտի քարերէն հատ
 մը սրուակիդ մէջ նետէ, և թող որ հոն մնան . այս ճամբով
 հեղուկը (liquide) քեզի փնաս մը չբերեր » : Հիւանդը կար-
 ծեց որ այս պղտի քարերը օղին դէշ յատկութիւնները
 վերցնելու զբոսութիւնն ունէին, և հետեւաբար կատարեց
 պատուիրանը . այսպիսով առանց խմանալու ամէն օր քանի
 մը կաթիլ պակաս կը խմէր, և երբոր շնչը քայլախաղներով
 լցուեցաւ՝ բոլորովին ազատած էր իր մահաբեր (funeste)
 սովորութենէն :

8. ԳԵՂԵՑԻԿ ՋՍՇԸ (Repas).

Սարգիս հարուստ Հայ վաճառականը՝ ճաշի հրաւիրած
 էր իր բարեկամները գեղի տուն մը ծովեզերքը զետեղուած
 (situé). խոստացած էր անոնց քարադիաց (lamproie) մը
 հրամցնել : Զանազան պնակներ բերուեցան (servir) սեղանը
 և վերջապէս ծածկուած մեծ սկաւառակ մը երեցաց ուր կը
 կարծէին թէ կը գտնուի այն թանկագին ձուկը : Բայց եր-
 բոր բացին ձկան տեղ քանի մ' ոսկի դրամ գտնուեցաւ մէջը :
 « Բարեկամք, ըսաւ վաճառականը, ձեզի խոստացած ձուկս
 այս տարի իրեն սովորականէն սուղ է : Այն ատեն յիշեցի
 որ այս գիւղին մէջ խեղճ գործաւոր մը կայ հիւանդ » որ իր
 որդւոցը հետ անօթութեան լրկանքը կը քաշէ (souffrir des
 tortures). Այս խեղճ արարածները (créatures) մեր մէկ
 պնակին գնովը կրնան վեց ամիս ապրիլ : Թէ որ կը փափա-
 քէիք, տեսաք իմ, հիմայ մարդ կը խրկեմ քարադիացն առ-
 նելու և իսկոյն հոս սեղանը կ'ըլայ . բայց եթէ այն դրամը
 խեղճին ձգել կ'ուզէք՝ ուրիշ ձկներ ձեզի հրամցնեմ որ թէ
 և նուազ գնով՝ բայց նոյնչափ համեղ են » :

Բոլոր կոչնականք այս բարերար մարդուն (homme de

bien) առաջարկութեանը ծափ զարկին . իւրաքանչիւրը պը-
 նակին մէջ եղած ոսկոյն վրայ իւր կողմէն ալ աւելցուց՝ և
 աղքատը գոնէ տարուան մը համար խեղճութենէ ազատե-
 ցաւ (être à l'abri de).

9. ՈՒՇԻՄ ԴՍՏԱՌՈՐԸ (Perspicacité d'un juge).

Օր մը ատեանը (tribunal) ներկայացան երկու երիտա-
 սարգք Առաքել և Միսաք : « Ճամբայ ելելու վրայ ելալովս,
 (étant sur le point de faire un voyage) ըսաւ Առաքել դա-
 տաւորին դառնալով (s'adresser), ըսաւոյն բարեկամս
 կարծած Միսաքին ադամանդակուռ (enrichi de diamants)
 թանկագին մատնի մը յանձնեցի (confier) . հիմա ինքը եղե-
 լութիւնը (le fait) կ'ուրանայ և չուզեր գոհարար ինձ գարծը-
 նել (restituer).

Այն ատեն Միսաք ձեռքը սրտին վրայ գնելով աղա-
 ղակեց . « Պատուոյս վրայ կ'երդնում » որ բնաւ չեմ ճանչեր
 այդպիսի մատնի մը » :

« Առաքել, ըսաւ դատաւորը, վկայ մը չէն կրնար ցու-
 ցնել որ ըսածդ հաստատէ (confirmer).

« Իժբաղդութենէս, կրկնեց (répliquer) Առաքել, ոչ
 ոք ներկայ էր՝ բայց եթէ հին կաղնի մը որ դաշտաց մէջ կը
 բարձրանայ և որուն ստորտը իրարմէ բաժնուեցանք » :

« Պատրաստ եմ, ըսաւ (reprendre) մէկէն Միսաք, եր-
 դուըննալու որ կաղնին այնչափ կը ճանչեմ որչափ մատնին » :

Այն ատեն դատաւորը խօսքն առաւ (prendre la pa-
 role). « Առաքել, ըսաւ, գնա այդ կաղնիին տերն մը բեր ին-
 ծի, շատ կը փափաքեիմ անոր մէկ ճիւղը տեսնել . գու՛ Մի-
 սաք, սպասէ որ Առաքել վերադառնայ » : Այս վերջնոյն
 երթալէն քիչ մը ետքը դատաւորն ըսաւ . « Ո՛ր գնաց Ա-
 ռաքելը որ այսչափ կ'ուշանայ . Միսաք, քիչ մը պատուհանը
 բաց նայէ թէ կը դառնայ : Տէր, պատասխանեց իսկոյն
 Միսաք, այնչափ շուտ չկրնայ վերադառնալ, օրովհետեւ ծա-
 ուր փարտասէ մ'աւելի հեռու է ասկէ : - Ա՛յ ամբարիշտ
 և խաբեբայ մարդ, աղաղակեց դատաւորը, քիչ մ'առաջ
 չէ՛իր ըսեր որ պատրաստ ես երդուըննալու թէ չես ճանչնար

այ ծառը և ոչ մասնին. Հիմայ համողումն էմ որ դու կաղ- նոյն պէս մասնին ալ գիտես »: Միտաք սախպուրեցաւ ամէն բան խոստովանելու, և մասնին սալէն վերջը իր պատիժը կրեց կաղնոյն ոտքը:

10. ԱՐՁԱԳԱՆԳԸ (l' Echo).

Միհրանի իր արձագանգի վրայ բնաւ դաղափար (idée) չունէր: Օր մը պատահեցաւ որ սարաէզին մօտը, ո՛հ, ո՛հ, պուտալով՝ խոհոյն մօտակայ անտառէն նոյն ձայները լսեց. « ո՛հ, ո՛հ »: Տղան զարմանալով սկսաւ կանչել. Գո՛ւն ո՞վ էս, անմիջապէս նոյն խորհրդաւոր (mystérieux) ձայնը պատասխանեց, « գուն ո՞վ էս »: Միհրան կրկնեց, Չէ՛ն անչնար՝ խենթ. « խենթ » կրկնեց ձայնը անտառին խորէն: Այ այս անգամուն (pour le coup) Միհրան զայրացաւ և լուտանքները (injurer) կրկնապատկեց. արձագանգը հաւատարմօքար (fidèlement) իրեն կը դարձնէր (rendre) խօսքերը: Միհրան սկսաւ աղան վնասել, որ կը կարծէր թէ իրեն պատասխան կու տար՝ բոլոր անտառին մէջ՝ վրէժ առնելու (tirer vengeance) համար, բայց մէկը չգտաւ:

Այս անօգուտ (infructueux) խուզարկութենէն (recherche) ետքը Միհրան տուն դարձաւ և գանգաւեցաւ որ չար աղայ մը անտառին մէջ պահուրտելով զինքը կը նախատէր: « Այս անգամ, աղաս, խաբուեցար և ինքզինքդ կ'ամբաստանես (accuser) ըսաւ իրեն մայրը. գիտցիր որ քու ըսածներդ լսեցիր: Վասն զի նոյն էղանակաւ որ (de même que) շատ անգամ գէմք ջրերուն մէջ անդրադառնալ (réfléchir) տեսած էս, ձայնիդ կրկնուիլը լսեցիր անտառակին մէջ: Եթէ աղին և քաղաքավար (obligé) խօսք մ' ըսած ըլլայիր՝ անշուշտ նոյնպիսի պատասխան մը կ'առնէիր: Նոյն բանը կը պատահի մարդկանց մէջ ալ. և սովորաբար այլոց վարմունքը (conduite) մեզի նկատմամբ (à notre égard) մեր վարուց արձագանգն է. եթէ անոնց հետ համեստաբար վարուինք (agir) իրենք ալ հետեւնին նոյն պէս կը վարուին, բայց եթէ հետեւնին խիստ (rude) և կո-

պիտ (grossier) ըլլանք, անոնց կողմէն լաւագոյն վարմունք մը չենք կրնար սպասել »:

11. ԱԿՆՈՅԸ.

Գեղացի (paysan) մը տեսնելով որ ծերերը ակնոց կը դործածեն (se servir de) կարգալու համար, ակնոցաձառու (opticien) մը գնաց՝ հատ մը գնելու. գեղացին գերք մը առաւ ու զայն բանալով ըսաւ թէ ակնոցներն աղէկ չեն. ակնոցաձառու խանութին մէջ գտնուած լաւագոյններէն զոյր մը գրաւ իր թէ ին վրայ, բայց գեղացին գետ չկրնալով կարգալ, վաճառականն իրեն ըսաւ. « Բարեկամ, գուցէ կարգալ չէք գիտեր. — Թէ որ կարգալ գիտնայի, ըսաւ գեղացին, քու ակնոցներուդ պէտք չէի ունենար » (je n'aurais que faire de vos lunettes).

12. ՀՆԵՐԻԿՈՍ Դ.

Հներիկոս Դ որ մը իր պալատին մէջ պատահեցաւ մարդու մը որ իրեն անծանօթ էր. իրեն հարցուց թէ որո՞ւն կը վերաբերի (appartenir). « Ինքզինքիս կը վերաբերիմ, պատասխանեց մարդը. — Բարեկամ, ըսաւ թագաւորը, արմար (soit) տէր մ' ունիք »:

13. ԼՈՒԴՈՎԻԿՈՍ ԺԳ.

Լուդովիկոս ԺԳին սենեկապետներէն մէկը կը խնդրէր այս իշխանէս անկողին դացած ատենը, յանձնարարելու (recommander) Ա. Նախագահին դատ մը՝ զոր ունէր իր աներոջը դէմ և պաղատելով (supplier) կ'ըսէր. « Տէր Արքայ, բաւական է որ խօսք մը միայն ըսէք. (Sire, vous n'avez qu' à dire un seul mot). « Է՛հ, պատասխանեց Լուդովիկոս ԺԳ. աս չէ ինձի ձանձրոյթ տուողը (ce n'est pas de cela que je suis en peine), բայց ըսէ թէ որ դուն աներոջդ տեղն ըլլայիր և աներդ քու տեղը, դո՛հ կ'ըլլայիր որ աս խօսքս ըսեմ »:

14. ՄԱՐԻԱՄ ԹԵՐԵԶ ԿԱՅՍՐՈՒՀԻՆ.

Գաղղեացի սպայ մը Վիէննայի արքունիքը հասնելով Մարիամ Թերեզա կայսրուհին անոր հարցոց Թէ կը կարծէր որ առջի օրը (la veille) տեսած Նէկրենի իշխանուհին իրաւցնէ (réellement) աշխարհիս ամենէն գեղեցիկ կինն ըլլայ՝ ինչպէս որ կ'ըսէին. — Տիկին, պատասխանեց սպայն, ես ալ այնպէս կը կարծէի երէկ »:

15. ԿԻԿԵՐՈՆԻ ՔԵՆՈՍԵՐԸ.

Կիկերոն տեսնելով որ իր փոքրահասակ քեռայրը կուգայ քովէն երկայն սուր մը կախած, ըսաւ. « Ո՞վ կապեց (attacher) քեռայրս այս սուրին »:

16. ԿՈՐՈՒՍ Ե. (Charles Quint).

Կարոլոս հինգերորդ, որ եւրոպական շատ լեզուներ գիւրաւ (couramment) կը խօսէր, սովորութիւն ունէր ըսելու Թէ, պէտք է Սպանեօլերէն խօսիլ աստուածոց հետ. — Իտալերէն իր բարեկամուհւոյն հետ. — Գաղղիերէն իր բարեկամին հետ. — Գերմաներէն զօրաց հետ. — Անգղիերէն հաւերուն հետ. — Հունգարերէն ձիերուն հետ և Պո. հէմերէն սատանային հետ:

17. ԺԱՄԱՅՈՅՑ ՈՒ ԿԻՆ.

Ի՞նչ տարբերութիւն կայ ժամացոյցի մը և կինոյ մը մէջ, երիտասարդ սպայի մը հարցոց կին մը. — Տիկին, պատասխանեց նա, ժամացոյց մը ժամերը կը ցուցնէ, իսկ ձեր քովը ժամերը կը մոռցուին:

18. ԷՇ ԵՒ ՃԱԳԱՐ.

Ռուսիացի գեղջուկ մը որ բնաւ էջ տեսած չէր, Գաղղիոյ մէջ մէկ քանի հատ տեսնելով ըսաւ. « Տէր Աստուած, աս տեղի ճագարները որչափ մեծ են »:

19. ՄԻՂՈՒՆ.

« Շատ գիտնականներ կան Հռովմոյ մէջ, այնպէս չէ՞ » (n' est ce pas) հարցոց Միղոն Հռովմայեցւոյ մը. — « Ոչ այնչափ որչափ երբոր դուք հոն էիք » պատասխանեց Հռովմայեցին:

20. ԱՍՏՂԱԳԻՅՏԸ.

Կայսր մը աստղագետի (astrologue) մը գէմ բարկանալով իրեն ըսաւ. « Թշուառական, ինչ տեսակ (genre) մահուամբ կը կարծես որ պիտի մեռնիս (mourir de). — Տենդէ (fièvre) պիտի մեռնիմ », պատասխանեց աստղագետը. « Սուս կը խօսիս, ըսաւ կայսրը, հիմայ չարաչար (violent) մահուամբ պիտի մեռնիս ». — Երբոր կը բռնէին զինքը, ըսաւ կայսեր, « Տէր Արքայ, հրամայեցէք որ երակս նային (tater le pouls) և պիտի տեսնէք որ տենդ ունիմ »: — Այս նուրբ խօսքը (saillie) իր կեանքն ազատեց:

21. ԽՈՂԵՄ ՏԱՐՄԱՀԱՆ (Le sansonnet prudent).

Մարուած տարմահաւ մը սրուակ մը ջուր գտաւ, ջանաց խմելու բայց ջուրը հազիւ կը հասնէր սրուակին միջը (col) և Թոնոյն կոռցըր (bec) մինչև հոն չէր ժամանէր (atteindre): Սկսաւ կոռցով զարնել ամանին դուրսը ծակ մը բանալու (pratiquer) համար, բայց պարսպ տեղն աշխատեցաւ, որովհետև ապակին չափազանց կարծր էր: Այն ատեն ջանաց սրուակը Թաւալելու, աս ալ չյաջողեցաւ. մերջապէս ամանին մէջ սղտի գայլախազներ նետեց որ անդալի

(insensiblement) կերպով բարձրացուցին ջուրը մինչև իր կտուցին հասնելու տեղը (à la portée de).

Ահաւաստիկ առակին բարոյականը. ճարտարութիւնը (adresse) ուժէն վեր էր (l'emporter sur), համբերութիւնը և խորհրդածութիւնը կը գիւրացնեն շատ բաներ որ առջի բերան (de prime abord) անկարելի կ'երևային:

22. ՉՄԵՐՄԱՍԼԻ (merveilleux) ԱՐՁԱԳԱՆԳԸ.

Մշուակաւ (gentilhomme) մը կը պարծենար ունենալ իր պարտիզին մէջ արձագանգ մը որ քսան անգամ նոյն բանը կը կրկնէր: Օր մը իր բարեկամները հրաւիրեց անոնց ցուցնելու համար այս հրաշալիքը. ապսպրեց իր մանչուն երթալ պարտիզին խորը ծառի մը ետին պահուածութիւնը որ ըսած խօսքը քսան անգամ կրկնէ: Երբոր բարեկամները պարտեղը եկան, տէրը պօռաց. «Յովհաննէս, հոն ես»: Խսկոյն մանչը պատասխանեց «Այո տէր իմ, կէս ժամ է որ կը սպասեմ»:

23. ԿՈՒՆԴԱԿԸ (le candidat).

Նուիրակ մը պաշտօն կը խնդրէր Բրուսիոյ Թագաւորէն. այս իշխանը հարցուց իրեն թէ ո՞ւր ծնած է. «Պեռլին ծնած եմ, պատասխանեց. - Գնա՛, ըսաւ ինքնակալը, բոլոր Պեռլինցիները ստակ մը չեն արժէր. - Ձեր վեհափառութենէն (majesté) Թողութիւն կը խնդրեմ, կրկնեց նուիրակը, անոնց մէջ աղէկներն ալ կան և երկու հատը կը քանչեմ. - Ագ երկուքը որոնք են, հարցուց Թագաւորը. - Առաջինը ձեր վեհափառութիւնը, պատասխանեց նուիրակը, երկրորդն ալ ես»: Թագաւորը չկրցաւ ծիծաղը բռնել (s'empecher de rire) այս պատասխանիս վրայ, և շորհէց (accorder) իրեն խնդրքը:

24. ԳՈՂԸ.

Օր մը գողին մէկը օթեան (pension) մը մտաւ և երեք վերարկու գողցաւ: Սանդուխտն իր ծառայողներէն (pensionnaire) մէկուն պատահեցաւ որ ոսկեհոն (tout brodé d'or) հագուստ մ'ունէր և այսչափ վերարկու տեսնելով հարցուց մարդուն թէ ո՞ւր աներ էր զանոնք: Գողը պաղ արեամբ պատասխանեց թէ անոնք տանը երեք աղանուականներու էին որ իրեն յանձնած էին մաքրելու համար. «Ուրեմն իմնն ալ մաքրէ, վասն զի շատ պէտք ունի», ըսաւ գիշերօթիկը: Բայց, աւելցուց, երեք ժամէն ինծի բերելու ես. - Գլխուս վրայ (je n'y manquerai pas) պատասխանեց գողը, և տարաւ չորս վերարկուները զոր գեռ գարձուցած չէ:

25. ՄՏԱՅԻ ՏՂԱՆ.

Տղեկին մէկն օր մը սեղանի վրայ հօրմէն միս կ'ուզէր. հայրն ալ ըսաւ որ չէր վայելէր (convenir) ուզել և սպասելու է որ տան: Խեղճ աղէկը տեսնելով որ ամէն մարդ կ'ուտեր և իրեն բան մը չէն տար, հօրն ըսաւ. «Սիրեցեալ հայրիկ, կ'աղաչեմ քիչ մը ազ տուր ինծի: - Ի՞նչ պիտի ընես, ըսաւ հայրը. - Ինծի տալիք մտովք ուտեմ պիտի», պատասխանեց աղան: Ամէն մարդ տղուն խեղացութեանը վրայ զարմացաւ, և հայրը տեսնելով որ բան չուտէր՝ ան չխնդրած միտը տուաւ:

26. ԴԵՆՈՒՆՍՈՒՄ ԻՇԻՍՆ ՄԸ.

Եօթնամեայ գեռահասակ իշխան մը իր խելքովը (esprit) գամէնքը կը զարմացնէր (faire l'admiration): Օր մը ձեր սպայի մը հետ գտնուելով այս յետինս գիտեց մատաղ իշխանին վրայ խօսելով թէ այնչափ փոքր հասակին մէջ այնչափ խելք ունեցողներն ընդհանրապէս շատ քիչ կ'ունենան երբոր տարիքին առնեն. «Կ'երևայ թէ, ըսաւ երիտասարդ իշխանը, յանհունս (infiniment) խելք ունեցած ըլլալու էք ձեր աղայութեան ատեն»:

27. ԹԻԻՐԷՆ.

Պ. Տը Թիւրէն չէր ուզեր բնաւ վաճառականներէն ապահիկ (à crédit) բան մ'առնել. « Չըլայ Թէ (de crainte), կ'ըսէր, մեծ մաս մը կորսնցընեն եթէ յանկարծ սպաննուէր »: Բոլոր իր տանը մէջ գործածած սպասաւորները հրաման առած էին իրենց հաշուեցոյցներն (mémoire) պատերազմի երթալէն առաջ ներկայացնելու և կանոնաւորապէս կը վճարուէին:

28. ԿԱՐՈՒՈՍ Ե.

Կարողս Ե կայսրը որ մը որսի ելելով անտառին մէջ կորսուեցաւ, և առն մը համներով ներս մտաւ հանգչելու համար: Հոն չորս մարդ կար որ քնանալ կը կեղծէին, անոնցմէ մէկն էլաւ և կայսեր մօտենալով ըսաւ անոր Թէ երազեր էր որ ժամացոյցն առնէ պիտի և առաւ: Յետոյ ուրիշ մ'էլաւ և ըսաւ Թէ երազեր էր որ անոր հագուստը ըստ պիտի յարմարէր իրեն և առաւ զայն: Երրորդը քսակն առաւ: Չորրորդը վերջապէս յառաջանալով կ'ըսէ անոր. « Կը յուսամ Թէ չէք վշտանար եթէ վրանիդ խուզարկեմ (fouiller) » և այս ընելով կայսեր վիզը ոսկի շղթայ մը տեսաւ որմէ կախուած էր սուրճ մը: Բայց կայսրն անոր ըսաւ. « Ազնիւ բարեկամս, այս գոհարէս զիս զրկէ՞ք (priver) առաջ հարկ է որ անոր զօրութիւնը (vertu) քեզի սորվեցնեմ »: Աս ըսելով սուրճը իր մարդիկը որ զինքը կը փնտռէին դէպ 'ի տունը վազեցին և ապշած մնացին նորին վեհափառութիւնը այդպիսի վիճակի մէջ տեսնելով. բայց կայսրը ինքզինքը վտանգէ զերծ (hors de danger) տեսնելով, ըսաւ. « Ահա ուղածնին երազող մարդիկներս. հիմայ երազելու կարգն իմս է (à mon tour) » և քանի մը վայրկեան մտածելէ ետքն ըսաւ. « Երազեցի որ չորսերնիդ կախուելու արժանի էք »: Որն որ ըսուելուն պէս կատարուեցաւ ամեն առջև:

29. ԱՆՊԱՍԵՀ ՃԱՌԸ (mal à propos).

Թագաւոր մը քաղաք մը մտնելով կէս օրուընէ երկու ժամ ետքը, ծերակոյտը (le sénat) անոր երեսփոխաններ (députation) խրկեց իրեն բարի գալուստ բարեմալութիւն համար (souhaiter la bien venue): Խօսելէք մարդը այսպէս սխաւ. « Մեծն Աղէքսանդր... Աղէքսանդր մեծ... » և խօսքը մտացաւ (demeurer court). Թագաւորը որ շատ անօթի էր, ըսաւ. « Բարեկամս, մեծն Աղէքսանդր ճաշած էր. բայց ես դեռ ծով (à jeun) եմ »: Այս ըսելով դէպ 'ի քաղաքային ապարանքը (hôtel de ville) ճամբան շարունակեց՝ ուր իրեն շքեղ ընթրիք մը պատրաստած էին:

30. ՆԱՄԱԿ ԵՒ ՏՈՄԱԿ.

Օրին գեղեցկութիւնը զիս և քոյրս յանկոյց (suggérer l'idée de) կառքով շրջագայելու այս երեկոյին և աղաչելու ձեզ որ զմեզ պատուէք ձեր սիրուն (aimable) ընկերութեամբը: Այն ունիմք որ այս հաճոյքը պիտի չընտանք մեզ, և պիտի ներէք (permettre) որ զձեզ առնելու գանք ժամը երկուքին կամ ամենէն ուշ (au plus tard) երկուքը քառորդ անցնելով:

31. ՊԱՍՍԻՍԻՆ.

Մեծաւ հաճութեամբ կ'ընդունիմ ձեր ազնիւ հրաւերը և յանձունս շնորհապարտ (obligé) եմ ձեր առ իս ունեցած մտերմութեանը համար: Երկուքին զիս պատրաստ պիտի գտնէք եթէ յօժարիք (vouloir bien) զիս անելու գտէ: Այն ատեն պատիւ պիտի ունենամ բերանացի (de vive voix) ըսելու ինչ որ հիմայ ժամանակը չներէր՝ և մանուսանդ (surtout) որչափ ձեր անկեղծ (sincère) մտերմութիւն ըլլաւ:

32.

Սիրելի Պ. Պօղոս

Ներկայիս (par la présente) ձեզ կը ծանուցանեմ որ այս իրիկուն՝ ձեզի խոստացածիս համեմատ՝ պիտի չկարենամ հետերնիդ թաարոն երթալու հաճոյքն ունենալ վասն զի ստամոքսս և գլուխս կը ցաւին:

Երէկ ընթրիքի մը գտնուեցայ՝ և դիտէք ընդհանրապէս ինչեր կը պատահին այս օրինակ պարագայից մէջ: Չգիտեմ ի՞նչ ընելիքս ձանձորթս փարատելու (se distraire) համար, կ'աղաչեմ ինձի աղւոր կարգալու բան մը խրկեցէք և գործերնիդ թոյլ տուածին պէս զիս տեսնելու եկէք:

Ձեր անձնուէր բարեկամը.

33.

Կը բարեհաճիք արգեօք, Պարոն, ներկայ տոմսակա բերողին (porteur) ձեռամբ յետս յղել (restituer) ինձի վեց ամիս առաջ ձեզի փոխ տուած անգղիերէն գիրքս: Սնկիս իմ մէկ բարեկամիս է որ հարկւր անգամէն աւելի ինձմէ խնդրեց զայն: Եթէ գիրքը իմն ըլլար՝ յօժարակամ (volontiers) կը պարգևէի ձեզ զայն:

34.

Երէկ խոստացած էիք ինձի այսօր երեքին զիս տեսնել, բայց չըրիք: Գիտէք արդեօք որ ձեզի դէմ շատ զայրացած եմ, քանզի անհամբեր կը սպասէի ձեզի վերջին աստիճանի կարևոր լուրեր հաղորդելու (de la plus haute importance) համար: Շուտ եկէք անմեղադիր ըլլալու (se justifier) համար, գուցէ ձեզի ներեմ:

35.

Մեծաւ շնորհակալեօք ներփակեալ (ci-inclus) կը խըրկեմ ձեզ ինձ փոխ շնորհած անգղիերէն գրքերնիդ: Շատ

հաճութեամբ կարգացի զայն և այնչափ ակորթեցայ որ հետեւալ հատորներն ալ կարգալ կը բաղձամ: Ներելի է արդեօք ինձ խնդրել զանոնք: Իրաւ է համարձակութիւնս շատ կ'ըլլայ, բայց ձեր ազնուութիւնն ալ աւելի մեծ է և անոր է որ ես կը դիմեմ:

36.

Սիրեցեալ բարեկամ

Պատիւ ունիմ ներփակեալ խրկել ձեզ տուած մը չափ (raisin sec): Եթէ համեղ գտնէք զանոնք՝ ուրիշներ ալ կան ձեզի համար (à votre disposition): Ներեցէք այսչափ ընդ երկար ձեզ չգրելուս, այգեկութեք (les vendanges) ինձ արգեօք եղան: Այսուհետև պիտի ջանամ անհոգութեանս դարման տանելու և աւելի յաճախ պիտի ըսեմ ձեզ թէ բոլորով սրտիւ ձեր անկեղծ բարեկամն եմ:

37.

Ընդունեցայ խաղողայ տուած զոր յօժարեցաք պարգևել ինձ, և բոլորով սրտիւ շնորհակալ եմ ձեզ: Մէկ քանի բարեկամաց հետ կերայ զանոնք, վըայովք շատ աղէկ բաներ ըսելով բարեկամդ շատ ազնիւ մարդ մ'ըլլալու է, ըսաւ անոնցմէ մին, որովհետև այսպիսի աղէկ խաղողներ ունի: Մնամ և այլն:

38.

Ամենասիրեցեալ բարեկամդ իմ

Քիչ ատեն կայ որ ընդունեցայ նամակդ որով իմացայ շատ ցաւով որ չորեքօրեայ (fièvre quarte) ջերմն ունիս. պէտք է որ մտածածս անկեղծաբար ըսեմ ձեզ: Կը յուսամ որ գէշ մտքի չես քանիք (prendre en mauvaise part). Քու ապրելու կերպդ ամենևին աղէկ չէ (ne vaut rien), միշտ շատ գինի խմած ես և բնաւ ոչ ջուր: Քեզի յաճախ ըսած եմ որ այս բանս առողջութեան վնասակար է, և թէ նուազ գինի և աւելի ջուր խմելու էիր, բայց դու բնաւ ուղած չես ինձի մտիկ ընել: Հիմա բժիշկդ քեզի պիտի ըսէ զայն և պիտի

ստիպուելիս անոր մտիկ ընեւը թէ որ տենդէն պրծիլ կ'ու-
ղես: Առ այժմ համբերութեամբ քաշէ ցաւդ, բժիշկիդ
պատուիրածը (ordonnance) ճշդիւ կատարէ և քիչ ատե-
նէն կը բժշկուիս: Աս կը բաղձայ սրտի մտօք քու և այլն:

1.

« Je te donnerai une orange, si tu sais dire où est Dieu », dit un jour un maître à son élève qui n' avait que huit ans. « Et moi je vous en donnerai deux, si vous me dites où il n' est pas ».

ՀԱՐՅՄՈՒՆՔ 1

Qu' est ce qu' un maître dit un jour à son élève ? A quelle condition ? Quel âge avait l' élève ? Est-ce que l' élève répondit à son maître ? Qu' est ce que l' élève répondit à son maître ? Combien voulait-il donner d' oranges à son maître, et le maître combien en voulait-il donner à son élève ? Et si l' on vous demandait, où est Dieu ? que répondriez-vous ?

2.

Une mère avait deux enfants qu' elle chérissait également. Un jour l' aîné lui dit : « Maman, vous m' aimez beaucoup, je le sais, mais vous ne pouvez pas m' aimer autant que je vous aime. — Pourquoi penses-tu cela ? lui demanda sa mère. — C' est que, continua le fils, vous avez deux enfants, et moi je n' ai qu' une mère ».

1 Մէկ քանի մանրավէպներու առջև այս հարցումները դրինք 'ի դիւրութիւն դասատուաց որ այս տեսակ հրահանգներով վարժեցը- նեն զտղայս խօսակցութեան և խորհրդածութեան:

ՀԱՐՅՄՈՒՆՔ

Combien une mère avait-elle d' enfants ? Est-ce que la mère aimait beaucoup ses enfants ? Lequel des deux aimait-elle davantage ? Que dit un jour l' un des ses enfants à sa mère ? Lequel des deux enfants dit cela à sa mère ? Et que répondit la mère ? Quelle est la réponse que l' enfant fit à sa mère ? Que pensez vous, enfants ? cette réponse est-elle bien ?

3.

Un enfant dînait à une petite table, demanda à son père pourquoi on ne lui permettait pas de se placer à la grande table ; le père lui répondit en riant : « Quand tu auras des moustaches, tu te placeras avec les grandes personnes ». Quelques instants après un chat vint tourner autour de sa chaise ; l' enfant le repoussa et lui dit : « Va-t-en à la grande table, car ici nous n' avons pas de moustaches ».

ՀԱՐՅՄՈՒՆՔ

Qui est-ce qui dînait à une petite table ? Est-ce que l' enfant dînait à la même table que son père ? A quelle table dînait son père ? L' enfant était-il content de dîner à la petite table ? Comment savez-vous qu' il n' était pas content ? Que demanda l' enfant à son père ? Le père se fâcha-t-il à cette demande ? Comment savez-vous qu' il ne se fâcha pas ? Que répond le père ? Que signifiaient ces paroles du père ? Est-ce que les enfants peuvent avoir des moustaches ? Quelles sont les personnes qui peuvent avoir des moustaches ? Qu' arriva-t-il quelques instants après ? L' enfant plaça-t-il le chat avec lui à table ? Que dit-il au chat ? Pourquoi dit-il cela au chat ? Que pensez-vous, mes enfants, de cette idée, n' est-elle pas bien drôle ?

4.

On dit un jour à un enfant : Dans un endroit il y avait dix moineaux ; un chasseur, d' un coup de fusil, tue quatre moineaux ; combien en-est il resté ? L' enfant répondit : « Quatre moineaux, car les autres se sont envolés ».

ՀԱՐՑՄԱՆԿ

Qu' est-ce qu' il y avait dans un endroit ? Combien y avait-il de moineaux ? Qui est-ce qui est venu dans le même endroit ? Qu' est-ce que le chasseur avait en mains ? Que fit ce chasseur ? Est-ce qu' il tua tous les moineaux ? Combien en tua-t-il ? Qu' est-ce que l' on demanda à l' enfant ? Si de dix on ôte quatre, combien reste-t-il ? Pourquoi l' enfant ne répondit-il pas qu' il était resté six moineaux ?

5.

Un enfant avait trouvé un nid avec de petits oiseaux. Il en était si joyeux qu' il sentait de plaisir. Il *courut* chez sa mère et lui montra ce qu' il avait trouvé. « Que veux-tu faire de ces oiseaux » ? demanda cette dernière. « Oh je veux les garder et les élever. — Est-ce que tu crois donc que ces oiseaux n' ont pas de mère ? Que dirais-tu si quelqu' un venait aussi te ravir à ta mère » ? L' enfant resta quelques instants tout pensif, pour toute réponse ; il courut remettre le nid à l' endroit où il l' avait pris.

ՀԱՐՑՄԱՆԿ

Qu' est-ce qu' un enfant avait trouvé ? Qu' est-ce qu' il y avait dans le nid ? L' enfant était-il content ? Que fit l' enfant quand il eut trouvé le nid ? A qui le montra-

t-il ? Que répondit l' enfant ? Qu' est-ce que la mère ajouta à sa première demande ? Est-ce que l' enfant voulut garder le nid après que la mère lui eût dit cela ? L' enfant répondit-il quelque chose à sa mère ? Que fit-il au lieu de répondre ? Où porta-t-il le nid ? Que croyez-vous mes amis, ce garçon fit-il bien de reporter le nid ? Pourquoi croyez-vous qu' il fit bien ?

6.

Un homme aimait beaucoup le vin, mais il lui trouvait deux mauvaises qualités. « Mettez-y de l' eau, disait-il, vous le gâtez ; n' y en mettez pas, il vous gâte ».

7.

Des amis de Diogène lui demandaient à quelle heure on devait souper. « C' est selon, dit ce philosophe ; celui qui est riche dîne et soupe quand il veut, et celui qui est pauvre, quand il peut ».

8.

Un borgne rencontra de bonne heure un bossu qu' il connaissait et lui dit : « Pierre, vous êtes chargé de bonne heure aujourd' hui. — Il est vrai que c' est de bonne heure pour vous, lui répondit le bossu, car vous n' avez encore qu' une fenêtre ouverte ».

9.

Un peintre avait fait un tableau qui représentait un garçon tenant une corbeille avec des fruits. Quelqu' un pour vanter ce tableau disait que les fruits paraissaient si naturels que les oiseaux venaient les bêqueter. « Il paraît, dit un paysan qui l' écoutait, que le garçon n' é-

tait pas bien peint, puisque les oiseaux n'en avaient pas peur ».

10.

Molière, revenant de la campagne, fit l'aumône à un pauvre, qui un instant après, fit arrêter la voiture. « Monsieur, monsieur, cria-t-il à Molière, vous n'avez assurément pas voulu me donner une pièce d'or; tenez, reprenez-là. — Il est vrai, répondit Molière, que je n'avais l'intention de vous donner une pièce d'or, mais comme elle se trouve en si bonnes mains, elle peut y rester ».

11.

Un bavard arrêta un jour Aristote et commença à lui raconter un grand nombre d'aventures insipides, en disant à chaque instant: « N'est-ce pas que cela est très étonnant? — Ce que je trouve très étonnant c'est de voir un homme sensé qui peut se servir de ses jambes et qui reste tranquillement à écouter les contes que vous lui faites ».

12.

Le célèbre poète Ibicus, en traversant une forêt, fut tué par des voleurs. Au moment de sa mort il aperçut des grues qui volaient au-dessus de sa tête, et il les prit à témoin de ce crime. Quelque temps après, un des voleurs, se trouvant sur un place publique et voyant passer des grues, dit à son camarade. « Voici donc les témoins de la mort d'Ibicus qui passent. » Ces paroles furent entendues et l'on saisit, les deux voleurs qui avouèrent leur crime et furent punis.

13.

Un acteur nommé Dominique, avait l'honneur de voir souper le roi de France Louis XIV. Comme il regardait avec une grande attention des perdrix placées sur la table, le roi le remarqua et dit aussitôt: « Qu'on donne ce plat à Dominique. — Comment, Sire! reprit ce dernier, et les perdrix avec? Louis XIV, devinant son intention, s'écria: « Oui les perdrix avec. » Par ce bon mot l'acteur se trouva possesseur d'un superbe plat d'or.

14.

Balzac, ayant besoin d'argent, envoya à Voiture un billet dans lequel il le pria de lui prêter quatre cents écus. Ce dernier compta la somme à la personne qui était chargée du billet et ajouta au bas de ce dernier: « Je reconnais devoir à Monsieur Balzac la somme de huit cents écus, pour l'honneur qu'il m'a fait de m'en emprunter quatre cents ».

15.

Quelqu'un se trouvant dans une société, rassemblait dans son chapeau de l'argent pour une pauvre famille. Un avare, qui se trouvait dans la même société, avait déjà mis une petite pièce d'argent, lorsque la personne qui faisait la quête vint lui présenter le chapeau une seconde fois. « Mais j'ai déjà donné », lui dit l'avare. « Je vous crois, mais je ne l'ai pas vu », reprit l'autre. « Et moi, dit une personne qui se trouvait à côté de l'avare, je l'ai vu et je ne le crois pas ».

Գ Ա Ղ Ղ Ի Ա Ր Է Ն Լ Ե Չ Ո Ւ Ի

Ն Ա Խ Ա Գ Ի Տ Ե Լ Ի Ք

1. Պատասխան. Իւրաքանչիւր բառ գաղափարի մ'անունն ըլլալով որչափ բառ սովորնք նոյնչափ գաղափար ստացած կ'ըլլանք. և այս բառերը որչափ աւելի յստակ և որոշ կերպով ըմբռնենք՝ այն առարկայից գաղափարն ալ նոյնչափ պայծառ կը սողորուի մեր մտաց մեջ:

2. Պ. Ուրիշ նկատմամբ՝ լեզու մը գիտնալ ոչ այլ ինչ է բայց եթէ նոյն լեզուին բառերն և զանոնք շարայարեւու արուեստը ճանչել: Ըստ այնմ բառագիտութիւնը քերականական ուսմանց անհրաժեշտ լլուսն է: Որչափ հարուստ ըլլայ լեզու մը, սակաւաթիւ արմատներէ ածանցած են իւր ամէն բառերը, և այս արմատներն ընդհանրապէս նախնական և կարևորագոյն գաղափարաց ներկայացուցիչներն են: Այս սկզբնական պարզ արմատներն անբաւական ըլլալով բացատրելու հետզհետէ զարգացող մտաց աւելի նուրբ կամ վերացեալ իմաստներն՝ հարկ տեսնուած է զանոնք զանազան սկզբնատառով կամ վերջատառերով փոփոխել կամ բաղադրել՝ մեր նորանոր գաղափարներն աւելի ճշգիւ պատկերելու համար:

1. Հարց. Ի՞նչ են բառերը և ի՞նչ օգուտ ունի ասոնց ուսումը:

2. Հ. Լեզու մը գիտնալը ի՞նչ է, լեզուի մը բառերը ինչպէ՞ս ըմբռնուցած են:

3. Պ. Առնունք օրինակի համար mont բառը որ վա կը նշանակէ՝ որով և բարձրա-լեւն մը՝ և տեսնենք թէ հետզհետէ ինչ նորանոր բառեր կազմուած են այս արմատով:

Mont	Mont, montueux, montagne, montagneux, monticule.
Mont, er, ant, é	Monter, monteur, montage, montoir, montant.
A mont	A mont.
Dé mont er, ant, é	Démonteur, démontage.
Sur mont er, ant, é	Surmontable, insurmontable.
Pro mont	Promontoire.
Tra mont	Tramontaine.
Ultra mont	Ultramontain, ultramontanisme.
Monc	Monceau.
A mon celer, ant, é	Amoncélement.

Նոյնպէս և յատուկ անուաներ ալ զոր օրինակ. Beaumont, Piémont, Chaumont, Mont Blanc.

4. Պ. Նախընթաց ցուցակը ուշիւ քննելով կը տեսնենք որ Mont արմատին վրայ eux, agne, agneux, և այլն յետագիրները՝ և a, dé, ré, sur, և այլն յառաջգիրները աւելցնելով նորանոր նշանակութիւններ ունեցող բառեր ծագեցան՝ որոց ամենուն մէջ սակայն հասարակաց իմաստ մը կայ վեր, բարձր, լեռ մտօք: Առնունք քիչ մը ՚ի նկատի յառաջգիրներուն բերած իմաստի փոփոխութիւնները. Monter ելել կը նշանակէ, երբ re յառաջգիրը աւելցնենք կ'ըլլայ remonter: Remonter une montagne որ մեր հայերէն վերին նշանակութիւնը ունի և գործողութեան մը կրկնութիւնը կը ցուցնէ այսինքն կրկն անգամ ելել և երբեմն բառին շարժութիւն կու տայ, ինչպէս remercier, reposer, և այլն: Հետևապէս dé մասնիկը և mont ին վրայ աւելցնենք կ'ըլլայ

- 3. Հ. Mont բառը ինձ բացատրէ իւր ընտանիքովը:
- 4. Հ. Նախընթաց ցուցակը քննելով ինչ կը հետևեցնես:

démont որ ք վերջաւորութեամբ կ'ըլլայ démonter. Ինչ monter un fusil, démonter un fusil: Առաջինը կը նշանակէ հրացանին պէտք եղած կտորները դնել գործածելու համար, իսկ երկրորդը ընդ հակառակին կը նշանակէ հրացանին իրարու ազուցեալ կտորուանքը իրարմէ անջատել. (dé մասնիկը գործոյ մը հակառակը կը ցուցնէ. ինչ. lier կապել, délier քակել, boucher խցել, déboucher խիցը հանել): Monter ին վրայ աւելցնենք sur, կ'ըլլայ surmonter. ինչ. surmonter un obstacle գոռարութեան մը վրայ ելլել (յաղթել): Առնենք Mont արմատին մէկ քանի յետագիրները: Mont բառը կը նշանակէ գաշալին վրայ եղած բարձրութիւն մը, իսկ montée էւր քէւ ՚ի վեր, montagne լեռ, monticule լեռնակ և monceau կոյտ կամ գեղ. un monceau de pierres, de blé, և այլն. ինչպէս կը տեսնենք այս՝ ամէն բարդութեանց մէջ հարթ գետնէ վեր բարձրութեան մը գաղափարը միշտ կը գտնուի:

5. Պ. Բառի մը ամբողջ ընտանիքը ներկայացնելու համար՝ նախ արմատը, վերջը յետագիրներով եղած բառերը, յետոյ անոնց բաղադրեալները և վերջապէս յառաջգիրներով շինուածները շարելու է:

6. Պ. Ասկից կրնամք մտկաբերել թէ բառերն ալ իրենց ներկայացուցած գաղափարներուն նման տեսակ տեսակ յետագիրներով տեսնուց են թակոյ են. սովորութիւնը անոնց մեծ օրէնսգիրն է:

7. Պ. Գաղղիներէն լեզուին գալով՝ որ այսօր հարեւր հազարէն աւելի բառ ունի՝ հազիւ երկու հազար արմատէ կը բաղկանայ. և այս արմատականք ինչպէս ըսինք՝ ընդհանրապէս ամենէն ծանօթ և գործածական բառերն են: Ուրեմն կը բաւէ այս բառերը ճանչել իրենց կազմակերպութեան օրինօք և հանգերձ այն թարմատարներով որ զերենք կ'ըզա-

5. Հ. Բառի մը ամբողջ ընտանիքը ինչպէս կը ներկայացուի:

6. Հ. Ասկից ինչ կրնամ մտկաբերել:

7. Հ. Գաղղիներէն լեզուն որչափ բառ ունի այսօր եւ որչափ արմատ:

նակաւորեն՝ բառից բնիկ նշանակութեան խելամուտ ըլլալու համար¹։

8. Վերի օրինակներէն տեսանք որ արմատը ըստ ինքեան նշանակութիւն չունեցող կամ զայն կորուսած բառ մ'է. իսկ արմատական կը կոչուի նշանակութիւն մը ստանալու համար արմատին առած ամենէն սլարզ ձևն. ինչպէս di արմատը աննշան բառ մ'է Ֆրանսերէնի մէջ, անոր ամենէն տարրական ձևն է Dieu, և այս է այն բառին արմատականը։ Di արմատին զանազան ձևերէն ծագող բառերն են.

Di	Dieu, adieu.
Div	Divin, divinité, divinement.
Div, in, iser	Divinisation.
Dé	Déité, déesse, déisme, déiste.
Dev	Devin, devineur, divination, devinatoire.

9. Պ. Բառի մը արմատը կամ արմատականը գտնելու՝ այսինքն այն բառը իւր սլարզ և բնիկ ձևին վերածելու համար պէտք է նախ յառաջգիրները՝ յետոյ յետագիրները մի առ մի յատուկել։ Առնուով insurmontable բառը. յատուկելն in և sur յառաջգիրները, կը մնայ montable, յետոյ able յետագիրը վերցնենք՝ կը մնայ mont որ այն բառին արմատականն է։

Արմատներուն և արմատականներուն վրայ ընդհանուր ակնարկ մը նետելէն վերջը՝ տեսնենք հիմայ թէ արգի Ֆրանսերէնը ինչ տարբերօք կազմուած է, որ ըստ այնմ կարենանք բառերուն կազմութեան և անոնցման գամագիւտ ըլլալ։

8. Հ. Արմատականը ինչ է և արմատը ինչ։

9. Հ. Բառի մը արմատը կամ արմատականը գտնելու համար ինչ պէտք է ընել։

¹ Բնիկ կըսենք, վասն զի հոս մենք ըստ ինքեան բառին ունեցած նշանակութիւնը միայն կրնամք նշանակել, մինչդեռ այն բառը կրնայ ժամանակաւ տեսակ տեսակ առումներ ստացած ըլլալ։

Կ Ա Ջ Մ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Գ Ա Ղ Ղ Ի Ա Ր Է Ն Լ Ե Ջ Ո Ի Ի

10. Գաղղիերէն լեզուն զանազան օտարաբառ տարրերէ կազմուած է։ Նախ կեղտոց կամ փրանկոց լեզուէն մնացած սահաւածիւ բառերով որ առաջ երկրին բնիկ լեզուն էր. զոր օրինակ.

Գաղղ.	Կեղտ.
Alouette	Alaüda.
Cervise	Cervisia, և այլն։

Երկրորդ՝ որ և գլխաւոր աղբիւրն է՝ լատին լեզուէն, որ ոչ միայն գաղղիերէնին առած է իւր գործածած բառերուն ամենէն շատը՝ այլ նաև անոր ներքին կազմութիւնը և քերականական կանոնաց շատերը։ Սակայն գիտելու է որ գաղղիերէնը աղաւաղեալ լատիներէն մը չէ, այլ ստորին լատինականութեան շարունակութիւնը. ինչպէս.

Մարոք լատ.	Ստ. լատ.	Գաղղ.
Pugna, ճակատամարտ.	Batalia.	Bataille.
Iter, ուղի.	Viaticum.	Voyage.
Verti, շրջել.	Tornare.	Tourner.
Félic, կատու.	Catus.	Chat.

11. Պ. Ժողովրդական լեզուէն դուրս գիտնոց առած բա.

10. Հ. Գաղղիերէն լեզուն ինչպէս կազմուած է։

11. Հ. Ժողովուրդը որ լատիներէնը առած է և գիտնականք որ լատինը։

ները մաքուր լատինէ են, ինչպէս վերոյգրեալ բառերէն կազմուած են expugnable, itinéraire, vertige, félin.

Երրորդ յունարէնէ՛ յորմէ գաղղիերէն լեզուն ուղղակի առած է, այլ լատիներէնի միջոցաւ: Ասոնցմէ դուրս են գիանոց առած բառերը ինչպէս.

Acéphale անգլուխ (a հայ. ան, céphale գլուխ)
Antechrist հակաքրիստոս (ante հակ, Christ Քրիստոս):

12. Պ. Գաղղիերէն լեզուին հիմնական աղբիւրները այս երէքն են, բայց ասոնցմէ զատ հետզհետէ զանազան աղգաց հետ հաստատած յարաբերութեանցը պատճառաւ զանազան աղբիւրներէ բառեր փոխ առնելով իւրացուցած է:

Ապանիոյ և Իտալիոյ արքունեաց հետ յարաբերութիւնները շատ մը բառեր մուծած են այս երկու աղբիւրէն գաղղիերէնի մէջ, զոր օրինակ.

իտ.	Գաղղ.
Parapetto.	Parapet.
Squadra.	Escadre.
Fantaccino.	Fantassin.

Սպ.	Գաղղ.
Guitarra.	Guitarre.
Camarada.	Camarade.
Criollo.	Créole.

13. Գերմանիոյ հետ երկարատե պատերազմները և Անգլիոյ հետ առևտրական յարաբերութիւնը այս երկու լեզուներէ բազմաթիւ փոխառութեանց պատճառ եղած են ինչպէս.

Անգլ.	Գաղղ.
Groom.	Groom.
Tender.	Tender.
Wagon.	Wagon.

12. Հ. Այս լեզուներէն զատ ուրիշ ո՞ր աղբիւրէն առած է:

Գեր.	Գաղղ.
Drollig.	Drôle.
Hohn.	Hanneton.

Վերջապէս արևելից և նոր աշխարհի հետ հարողակցութիւնը Գաղղիացուց լեզուն ճոխացուցած են ոչ սակաւ բառերով որ այն երկիրներուն սեփական առարկաներ բացատրելու կը ծառայեն, զոր օրինակ. Sopha, kiosque, narghilé, jasmin, nabab, salep, nankin, jaguar, և այլն:

Ասոնք են ահա գաղղիերէն լեզուին հարստութեան զանազան աղբիւրները:

14. Պ. Բառից կազմութեան մէջ գիտելու է որ Թարմատարներէն ոմանք յաճախ դործածութեամբ գաղղիացած կը համարուին և ոմանք իրենց օտար ձևը պահած են:

Ստուգաբանութեան ընդհանուր օրէնքները և տառադարձութիւնները՝ ըստ որոց օտայ լեզուի բառերը կը գաղղիանան, և մանաւանդ լատին բառերն առ այժմ մէկդի Թողլով՝ տեմնէք գլխաւոր բարդութիւններն ու ածանցմունքը:

ԲՍՐԴՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱԾԱՆՅՄՈՒՆՔ

15. Պ. Բառից կազմութեան մէջ երկու գիտելիք կայ. Ա. Բարդութիւն՝ այսինքն երկու զատ զատ նշանակութիւն ունեցող բառից իրարու յարելով նոր նշանակութիւն մը ստանալը, ինչ. bec կառց, figue Թուզ՝ յորոց կազմուած է bec-figue Թղկերակ բարդ բառը. arc աղեղն, en 'ի, ciel երկինք, որ իրարու զօգելով կը կազմեն arc-en-ciel ծիածան բարդ բառը:

14. Հ. Բառից կազմութեան մէջ գիտողութեան արժանի ինչ բան կայ:

15. Հ. Բառից կազմութեան մէջ քանի՞ գիտելիք կայ:

Բ. Ածացմունք՝ այսինքն բառի մը սկիզբն կամ ծայրն՝ առանձինն իւր նշանակուած թիւնը կորուսած մասնկան մը յաւելումը՝ կազմաւորեալ բառերը, զոր օրինակ mont արմատէն կը շինենք mont-ueux լեռնոտ, mont-agne լեռ, mont-ée զառիվեր, mont-er էլէլ, mont-agnard լեռնցի, dé-mont-er իջեցնել, և այլն: Այս կրկնատեսակ բառակազմութեանց երկրորդը ամենէն ընդարձակ և կարևորն է:

Ա. ԲԱՐԳՈՒԹԻԻՆ ԱՆՈՒԱՆՑ

ԵՐԿՈՒ ԱՆՈՒՆԵՒ

16. Պ. Անուները կրնան բարդուիլ կամ երկու անունէ, ինչպէս. Chef-lieu (chef գլուխ, lieu տեղ) մայրաքաղաք. Chien-loup (chien շուն, loup գայլ) շնագայլ. Chef-d'œuvre (գլուխ գործոց) հրաշակերտ. Appui-main (appui յեւարան, main ձեռք) յեւարան ձեռին նկարչի. Hôtel-Dieu (hôtel իջևան, Dieu Աստուած) գլխաւոր հիւանդանոց:

ԱՆՈՒՆԵՒ ԵՒ ԱԾԱԿԱՆԵՒ ՄԸ

17. Պ. Անունները կրնան բարդուիլ՝ նաև անունէ և ածականէ մը, ինչ. Terre-plein (terre երկիր, plein լեցուն) որմարբուր. Cheval-léger (chevaucheur հեծեալ, léger թեթև) հեծելազօր թեթևաձի. Grand-mère (grand մեծ, mère մայր) հանի. Grand-messe (grand մեծ, messe պատարագ) ձայնաւոր պատարագ:

16. Ն. Երկու անունէ բարդութեան մէկ քանի օրինակ տուր:

17. Ն. Անունէ և ածականէ մը բարդութեան մէկ քանի օրինակ տուր:

ԱԾԱԿԱՆԵՒ ԵՒ ԱՆՈՒՆԵՒ ՄԸ

18. Պ. Դարձեալ անունները կը բարդուին ածականէ և անունէ մը, ինչ. Aub-épine (alba սպիտակ, spina փուշ)¹. Bon-heur (բարի գուշակութիւն) երջանկութիւն. Chauve-souris (լերկ մուկն) չղջիկ. Mi-di (médius կէս, dies օր) կէսօր. Mi-nuit (mi կէս, nuit գիշեր) կէս գիշեր. Vif-argent (կենդանի արծաթ) սնդիկ:

ԱՆՈՒՆԵՒ ԵՒ ԲԱՅԵՒ ՄԸ

19. Պ. Դարձեալ անունները կը բարդուին անունէ մը և բայէ մը ինչպէս. Main-tenir (ձեռք բռնել) պահպանել. Col-porter (վերջ տանիլ) ազրանքները ազին անդին պըտըացնել. Sau-poudrer (աղ ցանել) աղէլ. Ver-moulu (որդէ մաշած) ցեցակեր. Li-cou (կապ, վերջ) վզկապ. Fai-néante (կ'ընէ ոչինչ) դատարկասրտ:

Բ. ԲԱՐԳՈՒԹԻԻՆ ԱԾԱԿԱՆԱՑ

ԵՐԿՈՒ ԱԾԱԿԱՆԵՒ

20. Պ. Ածականք կը բարդուին երկու ածականէ ինչպէս. Clair-voyant (յստակ տեսնող). Mort-né (ձեռեալ ծնած):

18. Ն. Ածականէ և անունէ մը բարդութեան մէկ քանի օրինակ տուր:

19. Ն. Անունէ մը և բայէ մը բարդութեան մէկ քանի օրինակ տուր:

20. Ն. Երկու ածականէ բարդութեան մէկ քանի օրինակ տուր:

¹ Հոս դիտել կու տամք ուսանողաց որ լատին բառից l գիրքս է իտալեան է, ինչ. alter, autre (կայ նաև գաղղիերէն alterner, altérer) իսկ բառից առջև sp փի, ինչ. լատիներէն sponsus գաղղիերէն époux, լատիներէն spinula գաղղիերէն épingle, և այլն:

Nouveau-né (նորածին). Aigre-doux (թթուանուռ) թը-
թուառ. Clair-obscur (լոյս մուրթ) մթնշաղ:

ԱՅՄԱՍՆԻ ԵՒ ԲԱՅԻ ՄԸ

21. Պ. Ածականները կը բարդուին դարձեալ ածակա-
նէ և բայէ մը. ինչ. լատիներէն ficare բայը՝ գաղղիերէն
fier ի փոխուելով (Հայ. ուցանել, գործել) շատ մը բառից
բարդութեանց ծառայած է. purifier (մաքրագործել), pa-
cifier (խաղաղացնել), և այլն:

Գ. ԲԱՐԴՈՒԹԻՒՆ ԲԱՅԻՅ

ԵՐԿՈՒ ԲԱՅԻ ԵՒ ԲԱՅԱՐՄԱՍԻ

22. Բայերը կը կազմուին երկու բայերէ կամ արմատ-
ներէ ինչպէս. Chau-ffer (Cal տաք և ficare ցընել) տաքցը-
նել. Liquéfier (հեղանիւթել), Stupéfier (ապշեցնել):

Դ. ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ԲԱՐԴՈՒԹԻՒՆԻՔ

23. Պ. Vau-rien (vaut կ'արժէ, rien ոչինչ) անպիտան.
Couvre-chef (կը ծածկէ գլուխ) գլխարկ. Va-et-vient (կ'եր-
թայ կու գայ) երթևեկ. Tourne-sol (արևադարձ ծաղիկ),
Bé-gueule (bé բաց, gueule կոկորդ), Bouche-béante (բե-
րանբաց):

21. Հ. Ածականէ և բայէ մը բարդուածի մէկ քանի օրի-
նակ տուր:

22. Հ. Երկու բայէ և բայարմատէ բարդուածի մէկ քանի
օրինակ տուր:

23. Հ. Այլ և այլ բարդութեանց մէկ քանի օրինակ տուր:

Յ Ա Ռ Ա Ջ Դ Ի Բ Ք

24. Գաղղիերէն բառից սկիզբը դրուած յառաջգիրներու
ամենն ալ լատիներէնէ եկած են: Ասոնց մէջ գտնուած յու-
նարէններն ալ լատիներէնի միջոցաւ մուտ գտած են. բա-
ցառութիւն կը կազմեն գիտնականաց նորամոյժ յունարէն-
ներն, ինչ. hyper, ana, և այլն. որոնք բուն լեզուէն դուրս
կը համարուին: Գլխաւոր յառաջգիրք ասոնք են. A, ab, ac,
ad, ante, anti, circum, circon, circa, é կամ ex, ef, en, em,
entre, extra, for, four, ré, rétro, suc, sub, sug, sup, sous,
sou, super, sur, sus, trans, tra, ultra, outre.

25. Պ. Ո՛չ. բայց տարակոյս չկայ որ ժողովրդական յե-
ղաջընթիւնը միշտ աւելի համաձայն են լեզուին ոգւոյն.
Իսկ գիտնականաց փոփոխութիւնը աւելի խորթ և օտարու-
տի, այսինքն լեզուին ոգւոյն անյարմար, վասն զի ոչ թէ բա-
ռին չեշտին ուչ դրած են՝ որ բառին ոգին է, այլ անոր ուղ-
ղագրութեան ¹:

26. 1. - Լատին ab և յոյն apo կը ցուցնեն բաժանումն,
հեռաւորութիւն, մերժումն (Հայ. բաց, հեռի, տար), ինչ.
Ab-latif բացառական, ab-ject բացընկէցիկ, ab-us յուրի,

24. Հ. Գաղղիերէն բառից սկիզբը դրուած յառաջգիր-
ները ի՞նչպէս եկած են և կրնան ըսել ինչ:

25. Հ. Մէկ նոյն լատին մասնիկը ժողովուրդը և գիտնա-
կանները մի՞ և նոյն կերպով գաղղիացուցած են:

26. Հ. Լատին ab և յոյն apo ի՞նչ կը ցուցնեն:

¹ Լատին լեզուէ ՚ի ֆրանսերէն փոխուած բառից ամենն ալ որոշ
կանոններու միջոցաւ եղած են: Այս կանոններն ըստ մեծի մասին
բացատրած ենք մեր «Ընդարձակ Գաղղիերէն քերականութեան մէջ»
գիր ՚ի մտոյ պիտի հրատարակեմք:

գործածութիւն, զեղծումն, abs-tenir 'ի բաց կալ, հրա-
ժարիլ, abs-olu բացարձակ, abs-traire վերացուցանել մը-
տօք, abs-ent բացակայ, apo-gée հեռակէտ:

27. Պ. 2. — Լատին a, ad կը ցուցնեն մերձեցումն, մի-
տումն, և այլն. (հայ. առ, յար, ընդ, մակ), ինչ. ad-joindre
յարեւ, ad-mettre ընդունիլ, ad-apter յարմարել, a-bor-
der մերձենալ յեզր, a-méliorer բարւորել, a-cheminer
ճամբայ դնել, a-mener տանիլ: Երբեմն կը ծառայէ բոյ շե-
նելու գոյականով մը: Եթէ այս յառաջորին յաջորդող ա-
նունը c, f, g, l, n, p, r, s, t գրերուն մէկովը սկսի d նախ-
գիրը ընդհանրապէս այս գրերէն մէկուն կը փոխուի, ինչ.
ac-compagner ընկերանալ, af-fluer հոսել գէտ'ի., ag-régé
յօդուածոյ, ag-graver առաւելուել, al-lier գաշնակցել, an-
nexer յաւելուել, ap-poser առագրել, ar-rhes առհաւատա-
լէսոյ, as-sister յառաջնակայ լինել, at-tacher յարել: Այս a
նախագրութիւնը շփոթելու չէ յունարէնին հետ զոր քիչ
մը վերջը պիտի տեսնենք:

28. Պ. 3. — Լատին anté, anti կը ցուցնեն առաջնութիւն
(հայ. նախ, յառաջ), ինչ. anti-diluvien ջրհեղեղէն առաջ,
anté-rieur նախորդ, anti-dater թուականէն առաջ թուա-
կան մը դնել, anté-cédent նախընթաց: Այս նախագրու-
թիւնը շփոթելու չէ յունարէնին հետ զոր քիչ մը վերջը
պիտի տեսնենք:

29. Պ. 4. — Circum, circa, circon լատին և péri, amphi
յոյն կը նշանակեն շուրջ, ինչ. circon-férence շրջաբերու-
թիւն, circon-locution շրջաբանութիւն, circon-voisin շըր-
ջակայ, circu-lation շրջան, péri-mètre շրջանակ, péri-sciens
շրջաստուէրք, péri-phrase շրջաբանութիւն: Amphi (հայ.
կրկնակի, շուրջ) ինչ. amphi-bie կրկնակենցալ, amphi-sciens
երկաստուէրք, amphi-bologie երկբանութիւն, amphi-ma-
cre երկերկայն:

27. Հ. Լատին a, ad ինչ կը ցուցնեն:

28. Հ. Լատին anté, anti ինչ կը ցուցնեն:

29. Հ. Circum, circa, circon լատին և péri, amphi յոյն
ինչ կը ցուցնեն:

30. Պ. 5. — Cum լատին և syn յոյն կը ցուցնեն միու-
թիւն (հայ. կից, զոյգ, համ, ըն, բազ, շար): Այս նախագրու-
թեան գաղղերէնէն է con որուն ուր մի կը փոխուի շըթնային
տառից այսինքն m, b, p ի առջև, com-patriote հայրենակից,
com-bat պատերազմ և նայ տառից այսինքն, n ի առջև այս
գրերէն մէկուն կը փոխուի, ինչ. col-lègue պաշտօնակից:
Երբեմն միայն co կը գործածուի, ինչ. co-adjuteur աջա-
կից, co-alition նիղակակցութիւն: Syn թարմասարը sym,
syn, sy, syl ձևերը կ'առնու, ինչպէս. syn-taxe շարագրու-
թիւն, sym-pathie համակրութիւն, syl-labe վանի:

31. Պ. 6. — Contre, contra լատին և anti յոյն կը ցուցն-
են դէմ, հակառակ, ինչ. contra-diction հակասութիւն,
contre-poids հակակշիռ; anti-pode հակոսնէսոյ, ante-christ
հակաքրիստոս, anti-pathie հակակրութիւն:

32. Պ. 7. — Dé կը նշանակէ մերժումն, հակառակ և միան-
գամայն բացառականի զօրութիւն ունի, ուստի երկու գըլ-
խաւոր կերպով կը գործածուի, ինչ. coudre, découdre,
faire, dé-faire: Եթէ այս մասնիկին յաջորդ գիրը ձայնաւոր
կամ համր ըլլայ dés կը գործածուի, ինչ. dés-armer, dés-
honoré: Բ. հեռաւորութիւն կը ցուցնէ կամ հայերէն ան,
դժ, և այլն բացասական մասնիկանց կը համապատասխանէ,
ինչ. dé-barquer նաւէն դուրս ելլել, dis-tance հեռակայու-
թիւն, dé-bourser քսակէն հանել, difforme, աձ:

33. Պ. 8. — E կամ Ex կը նշանակէ արտաքսումն, հակառակ
(հայ. արտ, այսու), ինչ. ex-pulser արտաքսել, ex-primer
արտայայտել: Եթէ նախորդ բառը f և s գրերով սկսի այս
գրերէն մէկուն կը փոխուի, ինչ. es-soufflé շնչասպառ, ef-
feuiller թղթատել, ef-filer քաշել թելերը: Այս ex նա-
խագրութիւնը կը գրուի նախ երբեմն անուանց առջև նախ-
ին նշանակութեամբ ինչ. ex-ministre նախկին պաշտօնէսոյ:

30. Հ. Cum լատին և syn յոյն ինչ կը ցուցնեն:

31. Հ. Contre, contra լատին և anti յոյն ինչ կը ցուցնեն:

32. Հ. Dé ինչ կը նշանակէ:

33. Հ. E կամ Ex ինչ կը ցուցնեն:

34. | 9. - Fori կամ foras կը նշանակէ դուրս, ինչ. four-voyé արտուղի, for-ain գրտեցի, fau-bourg արուարձան՝ քաղքէ դուրս թաղ մը, for-fait իրաւունքէ դուրս գործածուած բան, ոճիր: Ասկից ծագած է գաղղիերէն hors նախադրութիւնը:

35. 9. 10. - In լատին և a յոյն, հայ. ան, դժ, ա, չ, և այլն բացասական մասնկանց կը համապատասխանեն, ինչ. animé կենդանի, in-anime անկենդան, humain մարդկային, in-humain ամարդի, certain ստոյգ, in-certain անստոյգ: Այս in էն կը ծագի գաղղիերէն en նախդիրը որ im կը գրուի շըթնային գրերու առջև, ինչ. impatient անհամբեր, և l կամ r, երբոր արմատ բառը նայ տառով մը սկսի, ինչ. il-limité անսահման, ir-réligieux անկրօն: Այս յառաջդիրը իրեք գլխաւոր նշանակութիւն ունի. նախ մէջ կը նշանակէ, ինչ. in-secte միջատ, in-cident միջանկէաւ. Բ. դէպ՝ ի, բանի մը դէմ, ինչ. in-cliner բանի մը վրայ ծռելը. Գ. բացասական է ինչպէս որ քիչ մը վերը տեսնէք:

36. 9. 11. - Inter լատին և dia յոյն՝ գաղղ. entre, կը ցուցնեն երկու բանի մէջտեղ (հայ. մէջ, ընդ, կից), ինչ. inter-venir միջամտել. երկրորդ իմաստով՝ entre-bailler կէս մը բանալ, entre-voir նշմարել՝ հաղիւ տեսնել. երրորդ իմաստով s'entre-détruire մէկըմէկ ջնջել, entre-vue տեսակցութիւն, dia-logue խօսակցութիւն, dia-mètre տրամագիծ, diagonal անկիւնագիծ:

37. 9. 12. - Ob կը նշանակէ դիմաց, հակառակ, ինչ. obé-ir հնազանդիւ, ob-jet առարկայ: Երբեմն b գիրը p, e, f, գրերուն կը փոխուի, ինչ. op-position հակադրութիւն, occasion սլաակհուութիւն, առիթ, of-fense անիրաւութիւն:

34. Հ. Fori կամ foras ինչ կը նշանակէ և իրմէ ինչ ծագած է:

35. Հ. In լատին և a յոյն ինչ կը ցուցնեն. In մասնիկէն ինչ կը ծագի:

36. Հ. Inter լատին և dia յոյն ինչ կը ցուցնեն:

37. Հ. Ob ինչ կը ցուցնէ:

38. 9. 15. - Per լատին և գաղղ. par նախադրութիւնը կը նշանակէ ճամբայ, միջոց, կատարումն (հայ. մէջէն, ընդ). ինչ. parvenir բանի մը աւարտն հասնիլ, par-courir ընթանալ, pardonner ներքէլ, per-forer ծայրէ ի ծայր ծակել, pér-ir թիւր երթալ, կորսուիլ, par-achever ամբողջացուցնել:

39. 9. 14. - Post և rétro լատին և après գաղղիերէն կը ցուցնեն յետոյ, յետնութիւն, ինչ. post-scriptum յետ գրութիւն, post-hume հօրը մահունէն վերջը ծնած զաւակ, post-dater, postdater բուն թուականէն յետոյ թուական մը դնել, après-demain միւս օր, rétro-grader յետախալաց լինել, rétro-actif յետաշրջող:

40. 9. 15. - Pré լատին և գաղղիերէն avant կը ցուցնեն նախ, առաջնութիւն (հայ. նախ, կանուխ, ի վեր) ինչ. pré-dire կանխասել, pré-caution նախազգուշութիւն, pré-cité վերջիչեալ, avant-coureur յառաջընթաց, avant-garde յառաջապահ:

41. 9. 16. - Pro լատ. (pour գաղղիերէն) (հայ. համար, նախ, դեր, փոխ) : Այս բառը երկու նշանակութեամբ կը գործածուի. նախ ծանօտմ կը ցուցնէ. Բ. փոխանակ, տեղը, ինչ. pour-voir բանի մը համար կանխաւ հոգալ, progresser յառաջագիւլ, pro-vidence նախանորհութիւն:

42. 9. 17. - Re կը ցուցնէ կրկնութիւն (հայ. անգր, վեր, կրկին), ինչ. re-plonger երկու անգամ ընկղմել, re-peindre միւսանգամ նկարել: Այս նախդիրը երկու կերպով կը գործածուի. Ա. կրկնութիւն կը ցուցնէ, ինչ. naître, re-naître, partir, repartir. Բ. աւելի զօրութիւն տալը կը ծառայէ, ինչ. re-poser, re-mercier.

43. 9. 18. - Se կը նշանակէ առ ինքն՝ բաժանում ինչ.

38. Հ. Per (գաղղ. par) նախադրութիւնը ինչ կը նշանակէ:

39. Հ. Post և rétro լատին և après գաղղ. ինչ կը ցուցնեն:

40. Հ. Pré լատին և avant գաղղիերէն ինչ կը ցուցնեն:

41. Հ. Pro (pour գաղղիերէն) բանի նշանակութեամբ կը գործածուի:

42. Հ. Re ինչ կը ցուցնէ:

43. Հ. Se ինչ կը նշանակէ:

séduire յինքն յանկուցանել, հրապուրել, s'évrer յինքենե զատել, քեցել (կաթէ կարել) :

44. Պ. 19. — Sub լատին և hypo յոյն կը ցուցնեն տակ, ֆունարհուծիւն (հայ, ենթ, տակ, ստոր, ներքոյ), ինչ. sou-terrain ստորերկեայ, sup-poser ենթադրել: Եթէ այս յա-ւաջքին յաջորդող անունը e, f, g, p, s, գրերուն մէկովը սկսի b նախդիրը այս գրերէն մէկուն կը փոխուի, ինչ. suc-céder յաջորդել, suc-comber բեռի տակ ճնշուելը ընկճել, hypo-crisie կեղծաւորութիւն, hypo-thèse ենթադրութիւն:

45. Պ. 20. — Super լատին և hyper յոյն կը ցուցնեն վը-րայ (հայ. մակ, վրայ, գեր), ինչ. sur-humain գերմարդ-կային, sur-face մակերևոյթ, sur-venir վրայ հասնել, hyper-bole աւելաբանութիւն:

46. Պ. 21. — Trans կը նշանակէ դէպ 'ի անդր, փոխ, ինչ. tra-duire թարգմանել, trans-former փոխակերպել, trans-férer փոխադրել:

47. Պ. 22. — Ultra կը նշանակէ անդր, 'ի վեր, քան, ինչ. ultra-montain անդրալեւնական, outre-mesure տարապայ-ման: Ստոր Ժողովրդական ձևն է. Outre. op. Outre-mesure տարապայման:

- 44. Հ. Sub լատին և hypo յոյն ինչ կը ցուցնեն.
- 45. Հ. Super լատին և hyper յոյն ինչ կը ցուցնեն.
- 46. Հ. Trans ինչ կը նշանակէ.
- 47. Հ. Ultra ինչ կը նշանակէ.

ՅԱՌԱՋՂԴՐԱՅ ԻՄԱՍՏԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

1. Պ. Նախդիրները միշտ մի և նոյն իմաստը չեն պահէր, արինակ անունը par նախադրութիւնը: Abel fut tué par Caïn Աբէլ սպանաւ 'ի Կայենէ, բացասական կը թարգմա-նուի, Caïn tua Abel par jalousie Կայէն սպան զԱբէլ առ նախանձու: Le bruit court par la ville Աղմուկն ըն-թանայ ընդ քաղաքն: Le renard trompa le corbeau par ses flatteries Աղուկն խաբեաց զաղաւան շողորթու-թեամբք իւրովք: Assis par terre Բաղմիլ 'ի վերայ երկրի: Aller par eau Երթալ ընդ ջուր, և այլն, և այլն:

ՎԵՐՋԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

2. Պ. Անուանց գլխաւոր վերջաւորութիւններն են.

ition	Այս մասնկանց կը	Démolition	Կործանումն
ation	համապատասխա-	fondation	կանգնումն
age	նեն հայ. հան, հան, outrage		թշամանք
ment	հար, հարիւն, ոյ, vêtement		հագուստ
ure	արան, ոյս, էշ, nature		բնութիւն
	առք, սխիւն, յի,		
	այ, սի, իի:		
is	ոյ	hâchis	յօշուածոյ
ance	թիւն	élégance	վայելքութիւն
ence	թիւն	patience	համբերութիւն

- 1. Հ. Նախադրութիւնները միշտ մի և նոյն իմաստը կը պահեն:
- 2. Հ. Որո՞նք են անուանց գլխաւոր վերջաւորութիւնները:

esse	թիւն	paresse	ծուլութիւն
té	թիւն	bonté	բարութիւն
oir	արան	dortoir	ննջարան
oire	արան	baignoire	լողարան
er	ոյտ	bûcher	փայտակոյտ
eur	իչ	collecteur	հաւաքիչ
ier	աւոր	ouvrier	գործաւոր
ien	իշտ	musicien	երաժիշտ
iste	ական	calviniste	կալվինական
oire	ական	oratoire	ճարտասանական
an	ցի	paysan	գիւղացի
ain	ցի	américain	ամերիկացի
ais	ցի	anglais	անգլիացի
ois	ցի	suédois	շուէտացի
agne	»	campagne	դաշտ
aille	»	bataille	պատերազմ
asse	ուած	crevasse	պատուուած
asserie	թիւն	tracasserie	խռովութիւն
ise	թիւն	couardise	վատութիւն
erie	անբ	hâblerie	շաղիփաղփանք
eau	ակ	coteau	բլրակ
et	ակ	jardinet	պարտիզակ
ette	ակ	maisonnette	տնակ
ule	ակ	globule	գնտակ
illon	իկ	corbillon	ղամբիւղիկ
ine	իկ	chaumine	հիւղիկ

3. Պ. Բայից վերջաւորութիւններն են.

Asser	Այս մասնկանց կը	Avocasser	Փաստաբանել
ailler	համապատասխան	criailler	կանչուողութիւն
onner	նեն հայ. ջընէլ, ա-	foisonner	առատանալ
onder	յանէլ, էլ, իլ:	inonder	ողողել
oyer		larmoyer	արտասուել

3. Հ: Որոնք են բայից վերջաւորութիւններն.

iller		sautiller	ցատկուտել
eter	ել	becqueter	կացել
oter	ել	balloter	կատակել
iger	ակել	voltiger	թռչտել
fier	ուցանել	justifier	արդարացուցանել
iser	ցնել	familiariser	ընտանեցնել
uer	ել	habituer	վարժել
er	ել	aimer	սիրել
ir	ցնել	finir	լրացնել
oir	իլ	recevoir	ընդունիլ
re	ել	rendre	հատուցանել

4. Պ. Դերբայից և ածականաց վերջաւորութիւններն են.

Ant	Այս մասնկանց կը	Aimant	Սիրեցեալ
issant	համապատասխան	avertissant	ծանուցեալ
vant	նեն հայ. յեալ, էալ	écrivant	գրեալ
sant	էալ, արբ, աոր,	faisant	արարեալ
é	ան, ող, լի, այի,	aimé	սիրեցեալ
	ակն		
i	եալ	béni	օրհնեալ
u	եալ	reçu	առեալ
is	եալ	soumis	հնազանդեալ
t	եալ	écrit	գրեալ
eur	արար	libérateur	ազատարար
ent	ող	impotent	անկարող
il	ացի	viril	առնացի
ile	լի	ductile	կռանելի
al	ական	moral	բարոյական
el	ական	réel	իրական
age	ուն	sage	իմաստուն
if	ական	adjectif	ածական
ique	աւոր	honorifique	պատուաւոր

4. Հ. Որոնք են դերբայից և ածականաց վերջաւորութիւնները:

eux	իկ	heureux	երջանիկ
able	լի	louable	դավելի
ible	լի	lisible	ընթեռնելի
issant	ացեալ	rougissant	կարմրացեալ
escent	ի	adolescent	սրստանի
âtre		nouvâtre	քաջաթոռի
oïde	ձև	métalloïde	մետաղաձև
issime	իկ	bellissime	ամենագեղեցիկ
bond	ական	vagabond	թափառական
ard	ատ	babillard	շաղակրատ
ace	ակ	capace	յաջողակ
asse	ակ	savantasse	խմաստակ
acier	իկ	populacier	դռեհիկ
et		propret	վայելչախնդիր
ette		proprette	վայելչախնդիր
iot	իկ	petiot	ամենապղտիկ
illot	ուկ	vieillot	ծերուկ
in		blondin	կարմրահեր

ՎԵՐՉ ԵՐԿՐՈՐԴ ՄՅՈՒՆ



974-975
2013

« Ազգային գրադարան



NL0058822

« Ազգային գրադարան



NL0058821

